

Opiskelijavaihdon vaikutukset matkailualan opiskelijoihin

Soile Havia

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Matkailun Koulutusohjelma (Restonomi AMK)

Opinnäytetyö

2023

Tiivistelmä

Tekijä(t) Soile Havia
Tutkinto Restonomi
Raportin/Opinnäytetyön nimi Opiskelijavaihdon vaikutukset matkailualan opiskelijoihin
Sivu- ja liitesivumäärä 42 + 1
<p>Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli saada ymmärrystä, miten opiskelijavaihto vaikuttaa matkailualan opiskelijoihin eri osa-alueilla. Työn tavoitteeseen pääsemiseksi laadittiin tutkimuskysymykset, joilla selvitettiin, miten opiskelijavaihto vaikuttaa yksilön identiteettiin ja minäkuvaan, työllistymiseen ja urakehitykseen sekä kommunikaatio- ja kielitaitoihin sekä kulttuuriosaamiseen.</p> <p>Kansainvälisyys on nykyään valtavan tärkeä osa opintoja sekä työelämää. Maailma muuttuu jatkuvasti ja meiltä odotetaan entistä enemmän kulttuurillista osaamista sekä avoimuutta kansainvälistyä. Kyky kommunikoida eri kulttuurista tulevien ihmisten kanssa ja sopeutua erilaisiin tilanteisiin on arvokasta sekä kansainvälisien taitojen osaaminen ja sen omaksuminen tarjoaa suuren edun niin opiskeluun kuin työelämään.</p> <p>Teoreettisessa viitekehyksessä tarkastellaan identiteetin ja minäkuvan käsitettä kokonaisuudessaan. Identiteetin ja minäkuvan lisäksi selvitetään opiskeluvaihtoa korkeakoulussa sekä yksilön persoonan kehityksen osa-alueita.</p> <p>Tutkimuksessa käytettiin laadullista eli kvalitatiivista tutkimusmenetelmää syvemmän ja laajemman kokonaiskuvan saamiseksi tutkittavasta ilmiöstä. Tutkimus toteutettiin puolistrukturoidulla datankeruumenetelmällä, joka oli teemahaastattelu. Tutkimuksessa haastateltiin viittä matkailualan opiskelijaa, jotka olivat olleet viimeisen kahden vuoden aikana opiskelijavaihdossa ja viettäneet ulkomaalaisessa korkeakoulussa vähintään yhden lukukauden ajan.</p> <p>Tutkimuksen tulosten pohjalta voitiin havaita, että opiskelijavaihdolla on isoja vaikutuksia matkailualan opiskelijoihin. Opiskelijavaihto tarjoaa monia mahdollisuuksia henkilökohtaiseen sekä kulttuurilliseen kasvuun. Se avartaa näkemystä maailmasta ja kulttuureista, kehittää kielitaitoa ja lisää itsenäisyyttä sekä sopeutumista uuteen ympäristöön. Opiskelijavaihto luo uusia ystävyys-suhteita sekä verkostoja. Lisäksi se kasvattaa kiinnostusta oppia muista ihmisistä, mistä he tulevat ja miksi he käyttäytyvät tietyllä tavalla.</p>
Asiasanat Opiskelijavaihto, kansainvälisyys, matkailuala

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Matkailualan opinnot korkeakoulussa	4
2.1	Haaga-Helian matkailualankoulutus	4
2.2	Hakeminen matkailualan korkeakouluopintoihin.....	6
2.3	Työllistyminen matkailualalle	7
3	Opiskelijavaihto korkeakoulussa	8
3.1	Erasmus+.....	9
3.2	Kansainvälistyminen korkeakouluissa	10
3.3	Hakeminen vaihtoon	11
4	Yksilön persoonan kehittymisen osa-alueita	14
4.1	Identiteetti ja minäkuva	14
4.2	Kommunikaatio ja kieli	16
4.3	Kulttuurillinen osaaminen.....	17
5	Tutkimuksen toteutus	19
5.1	Tutkimusmenetelmät.....	19
5.2	Tutkimusaineiston kerääminen	20
6	Haastattelun tulokset.....	23
6.1	Taustatiedot	23
6.2	Haastattelun alku	23
6.3	Identiteetti ja minäkuva	24
6.4	Työllistyminen, urakehitys ja opinnot	27
6.5	Kommunikaatio- ja kielitaito	29
6.6	Kulttuuriosaaminen	31
7	Pohdinta	35
7.1	Johtopäätökset.....	35
7.2	Tutkimuksen luotettavuuden arviointi.....	37
7.3	Opinnäytetyöprosessi ja oma oppiminen	37
	Lähteet.....	39
	Liitteet	43
	Liite 1. Haastattelu runko.....	43

1 Johdanto

Kansainvälisyys on tärkeä osa opintoja sekä työelämää. Maailma muuttuu jatkuvasti ja meiltä odotetaan entistä enemmän kulttuurillista osaamista sekä avoimuutta kansainvälistyä. Vaihtoon lähteminen on viime vuosina laskenut radikaalisti ja sen vuoksi esimerkiksi opiskelijoiden kielitaito tai kulttuurillinen osaaminen on vaarassa jäädä uupumaan sekä kaiken sen ohella myös uteliaisuus, tuottavuus ja sitkeys (Kallio 2022). Eurostudent kyselyn mukaan suurimpia esteitä vaihtoon lähdössä on taloudelliset syyt, perheen ja läheisten luota erossa oleminen sekä liian vähäinen hyöty opintojen kannalta (Saari & Koskinen & Attila & Sarén 30.9.2020). Lähdin itse vaihtoon keväällä 2022 Barcelonaan, Espanjaan. Vaihdon vaikutukset omaan itseeni on ollut huomattavat. Kasvoin ja kehityin ihmisenä paljon ja se vaikuttaa minuun edelleen kokonaisvaltaisesti päivittäin.

Opinnäytetyön aihe on hyödyllinen ja hyvin ajankohtainen. Aihetta on tärkeä tutkia, sillä monet uudet opiskelijat haluavat tietää enemmän vaihdon vaikutuksista, ennen kuin he miettivät vaihtoon lähtemistä. Vaihdon positiivisten vaikutusten tuominen paremmin opiskelijoiden tietoisuuteen saattaa myös lisätä kiinnostusta vaihtoa kohtaan. Myös yleisesti ihmisiä kiinnostaa mitkä ovat vaihdon vaikutukset vaihdon jälkeen ja hyödyttääkö kokemus tulevaisuudessa.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tutkia vaihdon vaikutuksia matkailualan opiskelijoihin. Opinnäytetyön tutkimusongelmana on selvittää, mitä vaikutuksia opiskelijavaihdolla on matkailualan opiskelijoiden henkilökohtaiseen/persoonalliseen sekä ammatilliseen kehittymiseen. Tämän tutkimuksen alaongelmat ovat seuraavat:

- Kuinka opiskelijavaihto vaikuttaa matkailualan opiskelijoiden identiteettiin ja minäkuvaan?
- Kuinka opiskelijavaihto vaikuttaa matkailualan opiskelijoiden työllistymiseen sekä urakehitykseen?
- Miten opiskelijavaihto vaikuttaa matkailualan opiskelijoiden kommunikaatio- ja kielitaitoihin sekä kulttuuriosaamiseen?

Kyseisestä aiheesta ei ole olemassa juurikaan aikaisempaa tutkittua tietoa, joten tämän tutkimuksen tulokset tuovat erittäin arvokasta tietoa, jota tulevaisuudessa voidaan hyödyntää opiskelijavaihdon suunnittelussa sekä siitä tiedottamisessa. Tutkimusraportti tarjoaa myös hyödyllistä tietoa opiskelijoille omaehtoiseen tiedonhakuun opiskelijavaihdosta. Opinnäytetyö on rajattu siten, että tutkimuksessa keskitytään vain matkailualan korkeakouluopiskelijoihin. Kuten yllä mainittu, raportissa tarkastellaan lähemmin mitä vaikutuksia vaihdolla on opiskelijan identiteettiin ja minäkuvaan, kommunikointi- ja kielitaitoihin sekä kulttuuriosaamiseen. Tutkitaan myös, miten vaihto vaikuttaa opiskelijan työllistymiseen sekä uraan. Onko vaihdosta mitään haittaa vai onko sillä vain positiivisia

vaikutuksia? Tavoitteena on mahdollisimman konkreettinen selvitys, jossa ajankohtaisen tutkimuksen kautta saadaan selville vaihdon vaikutuksista eri osa-alueisiin.

Taulukossa 1 esitellään opinnäytetyön peittomatriisi, johon on koottu tutkimusongelmien käsittely tutkimuksen eri osissa. Alaongelmien avulla selvitetään opinnäytetyön pääongelma: Mitä vaikutuksia opiskelijavaihdolla on matkailualan opiskelijoiden henkilökohtaiseen/persoonalliseen sekä ammatilliseen kehittymiseen?

Taulukko 1. Työn tutkimusongelmien käsittely raportissa ja kyselyssä

Alaongelmat	Tietoperusta (luku)	Tulokset (luku)	Teemahaastattelujen kysymykset
Kuinka opiskelijavaihto vaikuttaa matkailualan opiskelijoiden identiteettiin ja minäkuvaan?	4.1	6.3	1
Kuinka opiskelijavaihto vaikuttaa matkailualan opiskelijoiden työllistymiseen sekä urakehitykseen?	2.3	6.4	2
Miten opiskelijavaihto vaikuttaa matkailualan opiskelijoiden kommunikaatio- ja kielitaitoihin sekä kulttuuri-osaamiseen?	4, 4.2, 4.3	6.5, 6.6	3

Opinnäytetyössä käytetään tutkimusmenetelmänä kvalitatiivista eli laadullista menetelmää. Haastattelut toteutetaan teemahaastatteluina, jonka ideana on haastatella muutamia matkailualan opiskelijaa, jolla on oma kohtaista kokemusta vaihdosta ja sitä kautta saada vastauksia työn tutkimusongelmiin. Haastattelun tueksi opinnäytetyössä käytetään jo olemassa olevia dokumentteja, aineistoja ja tutkimuksia.

Työn teoreettinen viitekehys perustuu matkailualan opintojen rakenteeseen, perustietoon opiskelijavaihdosta, sekä yksilön persoonan kehittymiseen. Keskeisiä käsitteitä tässä opinnäytetyössä ovat opiskelijavaihto sekä matkailualan opinnot. Opinnäytetyössä käytetään tietoperustana sekä kotimaisia että kansainvälisiä julkaisuja.

Työn aihepiirillä on vahva kytkentä sosiokulttuuriseen vastuullisuuteen. Opiskelijavaihto tarjoaa mahdollisuuden lisätä ymmärrystä muita kulttuureita kohtaan kasvaa ja kulttuurituntemus kasvaa. Tietoisuus omasta kulttuurista sekä yhteisön tärkeydestä lisääntyy ja mitä todennäköisemmin, oppii arvostamaan omaa kulttuuria entistä enemmän. Tämä kaikki on osa vastuullista matkailua. Vastuulliseen matkailuun kuuluu sosiaalikulttuurillinen vastuu. Sosiaalista vastuuta on esimerkiksi paikallisten huomiointi ja heidän yksityisyytensä kunnioittaminen, tasa-arvon ja ihmisoikeuksien toteutuminen sekä matkailun esteettömyydestä ja turvallisuudesta huolehtiminen. Kulttuurilliseen vastuuseen taas kuuluu muun muassa paikallisen kulttuurin ja perinteiden vaaliminen sekä ennakkoluulottomuus paikallista yhteisöä kohtaan. Sosiokulttuurillisen vastuun tavoitteena on, turvata hyvinvoinnin edellytykset tuleville sukupolville. (Jaakkola & Grym 9.6.2020.)

2 Matkailualan opinnot korkeakoulussa

Tässä luvussa selvitetään mitä korkeakoulun matkailualankoulutus on, miten koulutukseen voi hakea sekä kerrotaan yleisesti restonomien työllisyysmahdollisuuksista. Pääasiassa paneudutaan Haaga-Helian ammattikorkeakoulun restonomitutkintoon, jota tässä työssä käytetään esimerkkinä alan korkeakouluopinnoista. Tavoitteena on, että lukija saa hyvän ymmärryksen kyseisestä tutkinnosta sekä matkailualan työllisyysmahdollisuuksista. Termien avaaminen sekä niiden sisäistäminen auttaa tämän raportin lopussa olevien tulosten ymmärtämisessä.

Matkailun korkeakouluopinnot ovat yksi erikoistumisala restonomin koulutuksessa. Restonomi on korkeakoulutettu matkailu-, ravintola-, ja tapahtuma-alan asiantuntija. Restonomin opintojen laajuus on 210 opintopistettä ja koulutuksen voi suorittaa joko päivä- tai monimuotototeutuksena. Päiväopintojen arvioitu kesto on 3,5 vuotta ja monimuoto-toteutuksena n. 1,5–3,5 vuotta. Suuntautumisvaihtoehtoja on monia, riippuen ammattikorkeakoulusta. Restonomin on esimerkiksi mahdollista suuntautua hotelli- ja ravintola-alan liikejohtoon, ravitsemuspalveluihin tai vaikkapa matkailualaan. (Studentum s.a.) Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan lähemmin Haaga-Helian restonomitutkintoa, sekä haastatellaan restonomiopiskelijoita, jotka ovat valinneet ainakin yhdeksi erikoistumisalaksi matkailualan.

2.1 Haaga-Helian matkailualankoulutus

Restonomin koulutusohjelma Haaga-Heliassa on uudistunut 2022 ja tässä opinnäytetyössä käydään läpi syvällisemmin uudistunutta koulutusohjelmaa mitä on tarjolla nyt 2023 vuonna ja erityisesti suomenkielisen päivätoteutuksen näkökulmasta. Tämä siksi, jotta uudet opiskelijat, jotka harkitsevat vaihtoa pystyisivät saamaan tästä opinnäytetyöstä mahdollisimman paljon irti sekä myös eri vaihto-ohjelmat, jotka tulevat mahdollisesti hyödyntämään tätä heidän ohjelmissaan. Uusi restonomin koulutus tarjoaa opiskelijalle mahdollisuuden muotoilla omaa oppimispolkua eri osaamiskokonaisuuksien ympärille, kokonaisuuksista mistä opiskelija itse on kiinnostunut. Uuden koulutusohjelman ansiosta, opiskelijan on myös mahdollista valita kursseja Haaga-Helian eri toimipisteistä ja tällä tavoin laajentaa omaa oppimistaan.

Restonomitutkinto on mahdollista suorittaa Haaga-Heliassa, joko monimuotototeutuksena tai päivätoteutuksena englanniksi tai suomeksi. Restonomin päiväopintoja toteutetaan kahdessa eri Haaga-Helian toimipisteessä, Haagassa sekä Porvoossa. Koulutuksen opinnot koostuvat 210 opintopisteestä. Tutkintoon kuuluu avainosaamisia 80 opintopistettä, asiantuntijaosaamisia 85 opintopistettä, työharjoittelu 30 opintopistettä sekä opinnäytetyö 15 opintopistettä. Osana asiantuntijaosaamisia opiskelijan on valittava itselleen 30 opintopisteen suuntautumisopinnot.

Suuntautumisopinnot ovat omat Haagan sekä Porvoon opiskelijoille, mutta muuten opiskelijoiden on mahdollista valita kursseja vapaasti toistensa toimipisteistä. (Haaga-Helia 2023a.)

Restonomeille, jotka opiskelevat Porvoossa on kolme erilaista suuntautumisvaihtoehtoja. Porvoon kampus tarjoaa suuntautumisvaihtoehtoina matkailupalvelut, tapahtumapalvelut sekä vastuullisen matkailun kehittämisen opintoja. Haagan toimipisteessä päivätoteutuksen restonomi opiskelijoille on suuntautumisvaihtoehtoina ravintolaliiketoiminta, majoitusliiketoiminta sekä matkailuliiketoiminta. Monimuotototeutuksen tai englanninkielisen koulutusohjelman opiskelijoilla suuntautumisvaihtoehdot ovat erit. (Haaga-Helia 2023b & Haaga-Helia 2023c.)

Haaga-Helian restonomin opetussuunnitelmassa huomioidaan työelämälähtöisyys ja kaiken keskiössä on itse opiskelija, joka haluaa kehittyä oman alansa ammattilaiseksi. Opinnot sisältävät niin lähiopetusta, itsenäistä opiskelua, työssä oppimista, etäopintoja ja verkko-oppimista. Päivätoteutuksessa opinnot järjestetään pääsääntöisesti kello 8–17 välillä ja osa opintojaksoista toteutetaan englannin kielellä. Joskus opintoja tehdään myös iltaisin ja viikonloppuisin, esimerkiksi kun kyseessä on ryhmätyö tai meneillään oleva projekti. (Haaga-Helia 2023b & Haaga-Helia 2023c.)

Haaga-Helian ammattikorkeakoulu on merkittävä ja kansainvälisesti tunnettu restonomikouluttaja. Koulutuksen päämääränä on, että opiskelija valmistuu intohimoiseksi matkailu-, ravitsemis-, tai elämysalan asiantuntijaksi. Koulutus valmistaa opiskelijan asiakaskeskeiseen ja tulokselliseen toimintaan, jota vaaditaan asiantuntijuustehtävissä. Koulutuksen tavoitteena on myös, että opiskelija saa hankittua opintojensa aikana monipuolisen käsityksen eri sektoreiden liiketoiminnasta, verkostojen toimintaperiaatteista ja ansaintalogiikasta samalla harjoittaen vastuullista toimintaansa. Koulutus auttaa opiskelijaa soveltamaan omaa oppimaansa eri yritysten ja sidosryhmien kehittämiseen. Monipuoliset opinnot sekä erilaiset projektit antavat selkeän ja monipuolisen kuva alasta sekä valmiudet tarttua haasteisiin, joita ala tarjoaa jatkuvasti muuttuvassa maailmassa. Valmistunut restonomi on valmis työskentelemään laajasti alalla ja hyödyntämään kansainvälisiä mahdollisuuksia. (Haaga-Helia 2023b & Haaga-Helia 2023c.)

Restonomikoulutuksesta saa hyvät eväät työelämään. Yksi tärkeimmistä asioista mitä vastavalmistuneella olisi hyvä olla on vilpittömän intohimo ja kiinnostus alaa kohtaan. Restonomikoulutus on hyvin käytännönläheistä, missä koko opiskeluiden aikana suunnataan katseet työelämään. Jo opintojen alkuvaiheessa keskitytään verkostoitumaan ja luomaan suhteita sekä tuomaan itsensä esille. Oma aktiivisuus ja verkostoituminen voi avata jo opiskeluaikana ovia työmarkkinoille sekä erilaisiin työmahdollisuuksiin. Opintojen aikana järjestettävät yritysluennot- ja vierailut, projektit, yhteistyöt sekä toimeksiantotehtävät ovat myös yksi hyvä keino luoda suhteita sekä soveltaa koulussa oppimaansa käytännönläheisesti (Haaga-Helia. 2023c). Monipuoliset työskentelymuodot tiimeissä ja

yksin sekä erilaiset oppimisympäristöt tukevat koulutuksen tavoitetta omaksua hyvät vuorovaikutustaidot sekä kehittää luovaa ajattelutapaa.

Valmistuneen restonomin työkenttä on koko maailma ja siksi opiskelijoita kannustetaan suorittamaan osa opinnoista ulkomailla. Opintoihin sisältyy myös kielten ja kulttuuriosaamisen opintoja, joka tukee ammatillista kasvua sekä toivottavasti lisää mielenkiintoa ulkomaanopiskeluihin.

(Haaga-Helia 2023b & Haaga-Helia 2023c.) Opinnoissa kannustetaan kansainvälisyyteen ja kehoitetaan opiskelijoita hakemaan vaihtoon sekä työssä oppimaan ulkomaille. Molemmat kampukset ovat hyvin kansainvälisiä. Haagan kampuksella on hyvin monikulttuurillinen ilmapiiri sekä Porvoon kampuksella opiskelee noin 1100 opiskelijaa 50 eri maasta. Yhteistyö ulkomaisten korkeakoulujen kanssa mahdollistaa erilaisten projektien toteutumisen sekä vaihto-opiskelun ulkomailla. (Haaga-Helia 2023d & Haaga-Helia 2023e.)

2.2 Hakeminen matkailualan korkeakouluopintoihin

Haaga-Helian restonomikoulutukseen on mahdollista hakea yhteishaussa keväällä ja syksyllä. Riippuen hakuajankohdasta, koulutus voi olla päivätoteutuksena tai monimuotona tai molempina. Esimerkiksi koulutukseen on mahdollista päästä joko todistusvalinnalla (ylioppilastodistus tai ammatillinen perustutkinto) tai AMK- valintakokeen perusteella. AMK-Valintakokeessa arvioidaan hakijan valmiuksia ammattikorkeakouluopintoihin eri osa-alueilla esimerkiksi päätöksentekotaitoja tai kieli- ja viestintätaitoja. Valintakokeeseen ei liity minkäänlaisia ennakkomateriaaleja tai tehtäviä ja suurin osa ammattikorkeakouluista käyttää edellä mainittua valintakoetta heidän pääsykokeenaan koulutusohjelmiinsa. Valintakokeessa on tietty aika, minkä aikana tietyt osiot täytyy suorittaa. AMK-valintakokeen suorituskielet määrätään hakukohteiden opetuskielen perusteella. Jokaisesta oikeasta vastauksesta saa yhden pisteen ja jokaisesta väärästä nolla pistettä. Opiskelijavalinnat tehdään AMK- valintakokeen kokonaispisteiden perusteella. (Ammattikorkeakouluun 2023a.)

Suurin osa ammattikorkeakouluihin kuitenkin valitaan todistusvalinnalla. Hakukohteissa on tietty aloituspaikkamäärä, jonne on mahdollista päästä joko ylioppilastodistuksella tai ammattikoulu tutkinnon suorittaneella. Ylioppilastodistuksessa pisteytetään enimmillään viisi ainetta, jotka ovat äidinkieli, matematiikka, vieras/toinen kotimainen kieli sekä kaksi reaaliainetta tai kaksi vierasta kieltä. Pisteytettävät aineet huomioidaan vain kerran ja paras pisteitä tuottava yhdistelmä edellä mainituista aineista huomioidaan. Maksimi määrä mitä ylioppilastodistuksella voi saada todistusvalinnassa on 198 pistettä. (Ammattikorkeakouluun 2023b.)

Ammatillisen perustutkinnon todistus huomioidaan todistusvalinnassa, jos koulutus on alkanut 1.8.2015 tai sen jälkeen. Hyvä myös huomata, että näyttötutkintoa suorittaneilla tutkintoa ei huomioida todistusvalinnassa. Ammatillisen perustutkinnon pisteytyksessä huomioidaan kolme yhteisen

tutkinnon osan arvosanat sekä tutkinnon painotettu keskiarvo. Tässä esiintyy kuitenkin joitakin poikkeuksia ennen 1.1.2018 valmistuneilla. Ammatillisen perustutkinnon todistuksella voi pisteitä saada enimmillään 150 todistusvalinnassa. (Ammattikorkeakouluun 2023b.) Hyvä on kuitenkin huomioida, että hakukriteerit saattavat muuttua lukukauden mukaan.

2.3 Työllistyminen matkailualalle

Restonomi on matkailu-, ravintola- ja tapahtuma-alan asiantuntija ja koulutus valmistaa johtajuus- ja asiantuntijatehtäviin. Työtehtävät voivat esimerkiksi liittyä yrityksen johtotehtäviin, palveluprosessien tai kokemusten suunnitteluun tai esimerkiksi henkilöstöjohtamiseen. (Restonomiliitto Sure s.a.) Tyypillistä kuitenkin on, että valmistumisen jälkeen työllistytään asiakaspalvelutehtäviin ja kun kokemusta on karttunut tarpeeksi, edetään vaativampiin työtehtäviin kuten esihenkilö- tai asiantuntijatehtäviin. Restonomin on mahdollista työskennellä esimerkiksi lentokentillä, hotelleissa, matkatoimistoissa tai ravintoloissa. Restonomin työkenttänä on koko maailma.

Matkailualalla on hyvin suuri merkitys Suomen kansantaloudelle. Matkailuala on ainoa vientiala, joka maksaa arvolisäveron Suomeen sekä matkailu on merkittävä työllistäjä. (Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry 2023a.) Matkailu on merkittävä suomalainen vientituote ja vuonna 2019 matkailun kokonaiskysyntä oli 16,3 miljardia euroa. Suomeen saapuneiden ulkomaisten matkailijoiden jättämät tulot, eli matkailuvienti, olivat siitä noin 5,3 miljardia euroa, kun taas kotimaisten matkailijoiden 11 miljardia euroa. (Työ- ja elinkeinoministeriö s.a. a.) Matkailu vaikuttaa bruttokansantuotteen noin 8 prosenttia ja tähän sisältyvät suorat, epäsuorat ja välilliset vaikutukset (Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry 2023a).

Matkailuala työllisti 2019 vuonna noin 154 000 henkilöä, joka vastaa 5,8 prosenttia kaikista suomalaisista työntekijöistä. Maaliskuu 2020 muutti matkailun Korona pandemian seurauksena. Pandemia romahdutti ulkomaisen, että kotimaan matkailukysynnän. Pandemia vaikutti myös vähenevästi matkailutoimialojen työllisyyteen. Vuonna 2020 matkailualalla tilipidon ennakkotietojen mukaan oli 129 000 työntekijää. (Visit Finland s.a.) Vuonna 2021 matkailu työllisti 133 400 työntekijää, joka vastaa 4,9 % koko maan työvoimasta. Matkailualan kasvu ja uudistuminen edellyttää pätevän työvoiman. Ongelmana kuitenkin on, että työvoimasta on pulaa ja se on esteenä matkailualan kasvulle. Alkuvuoden 2023 mukaan, kuukausittain majoitus-, ravitsemus-, ja matkailupalveluissa on keskimäärin yli 10 000 avointa työpaikkaa. Suurin pula on tarjoilijoista, matkaoppaista ja hotellivirkailijoista. (Työ- ja elinkeinoministeriö s.a. b.)

3 Opiskelijavaihto korkeakoulussa

Muuttaminen ulkomaille on nykypäivänä melko vaivatonta, koska ulkomailla opiskelusta on tullut muotia. YK:n kansainvälisten siirtolaisraportin tilastojen mukaan on 20–30- vuotiaiden ikäryhmään kuuluvilla on huomattava osuus maahanmuuttajien kokonaismäärästä ja mitä ilmeisemmin, se kattaa maksimimäärän opiskelijoita. Nuoret ovat yhä enemmän kiinnostuneita muutosta ulkomaille ja tämän tarpeen tyydyttämiseksi ovat monet korkeakoulut alkaneet tarjota opiskelijavaihto ohjelmia heidän koulutuksissaan. (Chandigarh Group of Colleges s.a.)

Mitä opiskelijavaihto-ohjelma sitten tarkoittaa? Yksinkertaisesti sanottuna se on ohjelma, joka tarjoaa mahdollisuuden opiskella ulkomaisissa yliopistoissa tai korkeakouluissa tietyn ajan oman kotioppilaitoksen avulla. Sana ”vaihto” voi hieman hämätä tässä yhteydessä. Ohjelmassa ei opiskelijoita vaihdeta, eli ei tarvitse etsijä sijaista ulkomaisesta yliopistosta tai ammattikorkeakoulusta voidakseen ottaa paikan sieltä vastaan. Tässä yhteydessä vaihto tarkoittaa sitä, että ulkomaalaiset opiskelijat voivat tulla opiskelemaan kotioppilaitokseesi ja kotimaiset opiskelijat voivat tehdä saman ulkomailla heidän korkeakouluissaan tai yliopistoissaan. Eli näin ollen, opiskelija ei tarvitse suostutella ketään täydentämään omaa paikkaansa omassa oppilaitoksessaan. (Chandigarh Group of Colleges s.a.)

Korkeakoulun opiskelijavaihto on korkeakouluopiskelijoille suunnattu vaihtojakso, joka mahdollistaa suorittamaan osan opiskelijan korkeakouluopinnoista ulkomailla kesken kotimaisen tutkinnon. Ulkomaille on mahdollistaa lähteä opiskelemaan joko opiskelijavaihto-ohjelman kautta tai omatoimisesti. Vaihtojakson kesto vaihtelee, mutta yleensä kesto on yhdestä lukukaudesta yhteen vuoteen. Vaihtoajalle on myös mahdollista hakea erilaisia tukia sekä apurahaa. (Opetushallitus s.a. a.)

Ulkomailla toteutettavan opiskelijavaihdon yhtenä tavoitteena on, että ulkomailla suoritettut kurssit hyväksytään täysmääräisesti osaksi suomalaista tutkintoa. Näin ollen opiskeluaika ei pitene ja opiskelijalla on mahdollista jatkaa vaihdon jälkeen normaalisti omaa koulutusalatutkintoonsa. Kuitenkin välillä ilmenee poikkeuksia, että kurssija ei ole mahdollista hyväksyä suomalaiseen tutkintoon ja opiskeluaika pitenee tämän takia. Tähän ei kuitenkaan pyritä. (Keystone Education Group 2019a.)

Vaihtoon hakeudutaan yleensä oman yliopiston tai korkeakoulun kautta. Yliopistoilla sekä korkeakouluilla on lähes aina useita yhteistyöoppilaitoksia ympäri maailmaa ja opiskelijan on mahdollista valita näistä mieluisin vaihtoehto. Suosituimmat vaihto-ohjelmia ovat Nordplus (Pohjoisomaat) sekä Erasmus+ (Eurooppa). Riippuen oppilaitoksesta, joskus on mahdollista hakea vaihtoon Euroopan ulkopuolisiin kohteisiin. (Keystone Education Group 2019a.) Seuraavassa alaluvussa tarkastellaan lähemmin Erasmus+ ohjelmaa, joka on suosituin ja laajin Eurooppaan kohdistuva vaihto-ohjelma.

3.1 Erasmus+

Erasmus+ on Euroopan unionin koulutus-, nuoriso- ja urheilualan rahoitusohjelma, jossa tuetaan näiden alojen yhteistyötä Euroopassa. Ohjelman avulla nuoret, opiskelijat ja aikuiset pystyvät opiskelemaan ja harjoittelemaan ulkomailla ja sen avulla laajentamaan omaa osaamistaan. Ohjelmaan osallistuminen on osoittanut kehittäväen osallistujien oman alan osaamista, kielitaitoa ja ohjelma antaa valmiuksia toimia kansainvälisessä työelämässä. (Keystone Education Group 2021b.)

Erasmus+ on vuosille 2021–2027 ohjelmassaan laittanut painopisteeksi sosiaalisen osallisuuden, vihreyden, digitaalisen siirtymän sekä nuorten osallisuuden demokraattiseen toimintaan (European Commission s.a. a.) Erasmus+ -ohjelman tavoitteena on tukea ihmisten koulutuksellista, ammatillista ja henkilökohtaista kehitystä edellä mainituilla aloilla Euroopassa ja kumppani maissa sekä edistää kestävästä kasvusta, työllisyyttä, sosiaalista koheesiota ja innovaatiota. Yhtenä tavoitteena on myös vahvistaa eurooppalaista identiteettiä ja aktiivista kansalaisuutta. Erasmus+ ohjelma sisältää kolme erilaista avaintoimintaa ”Key Actions”, jotta Erasmus+ ohjelmalle asetetut tavoitteet saavutettaisiin. (Opetushallitus 2023a; Opetushallitus 2023b.)

- Avaintoimi 1: oppimiseen liittyvä liikkuvuus
- Avaintoimi 2: Innovointia ja hyvien käytäntöjen vaihtoa edistävä yhteistyö
- Avaintoimi 3: Tuki politiikan kehittämiseen ja yhteistyöhön

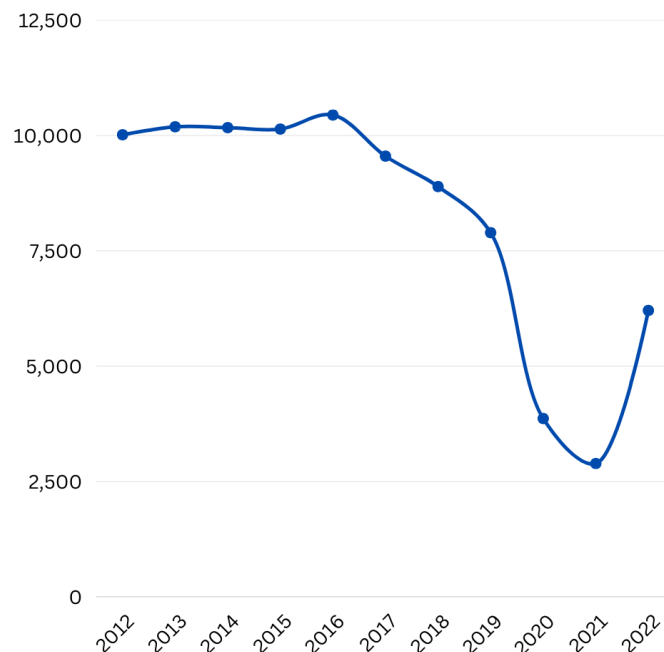
Erasmus+ opiskelijavaihto kesto on vähintään 2 kuukautta ja enintään 12 kuukautta. Vaihtoon voi osallistua useamman kerran, joko opiskelijana tai harjoittelijana. Kuitenkin ulkomailla vietetyn ajan pituus, mukaan lukien opiskelujaksot saa olla enintään 12 kuukautta kutakin tutkintavaihetta kohti. Tämä mahdollisuus on kandidaatin, maisterin tai tohtorin tutkintoa suorittavilla. Vaihtoon lähtevän täytyy olla kirjoilla korkeakoulussa ja omalla oppilaitoksella, vastaanottavalla oppilaitoksella on oltava korkeakoulujen välinen sopimus sekä myös korkea-asteen koulutusta koskeva Erasmus-peruskirja. (European commission s.a. b.)

Opiskelijat voivat hakea Erasmus+ vaihtoon joko oman oppilaitoksen kansainvälisyys koordinaattorin tai Erasmus+ toimiston kautta. Ennen opiskelijavaihtoon lähtemistä, täytyy opiskelijan allekirjoittaa opintosopimus. Tällä asiakirjalla määritellään kunkin osapuolen oikeudet ja vastuut. Opiskelija saa myös omalta oppilaitokseltaan Erasmus+ opiskelijan peruskirjan, jossa kerrotaan tarkemmin opiskelijan oikeuksista ja velvollisuuksista vaihtoon lähdetessä. Vaihdon jälkeen, tulee vastaanottavan oppilaitoksen antaa opiskelijalle sekä opiskelijan omalle oppilaitokselle opintorekisteriote, jossa näkyy vaihdon aikana suoritetut opinnot sekä niiden tulokset. Tämän jälkeen opiskelijan oppilaitos tunnustaa opintopisteet osaksi tutkintoa ja opinnot jatkuvat omassa oppilaitoksessa. (European Commission s.a. b.)

3.2 Kansainvälistyminen korkeakouluissa

Globalisaatio on muuttanut maailmamme täysin ja luonut enemmän mahdollisuuksia. Globalisaatiolla tarkoitetaan maailman talouksien, kulttuurien ja väestön kasvavaa keskinäistä riippuvuutta. Tämä tarkoittaa, että valtiot ja alueet eri puolella maapalloa ovat yhä enemmän riippuvaisia muiden alueiden olosuhteista ja tapahtumista omassa yhteiskunnallisessa kehityksessään. (Golb 2022.)

Alapuolella kuvassa 1 nähdään suomesta vähintään 3 kuukauden ulkomaanjaksolle lähtevien korkeakouluopiskelijoiden liikkuvuus vuodesta 2012 vuoteen 2022. Tähän luokitellaan sekä harjoittelut, että opiskelijavaihto mikäli se on osa kotimaassa suoritettavaa tutkintoa. Voidaan huomata, että vuodesta 2017 määrät ovat tippuneet tasaisesti ja korona vuodet 2020–2021 jättivät opiskelijavaihdot melkein olemattomiksi. (Opetushallitus 2023c.) Koronaviruksella tarkoitetaan epidemiaa, joka alkoi Kiinan Wuhanissa joulukuussa 2019 ja sitten levisi maailmanlaajuisesti. Sen aiheuttama tauti on viralliselta nimeltä COVID -19. (Anttila 2023.) Taudin leviämisen ehkäisemiseksi matkustelua rajoitettiin ja siksi monet ulkomaanvaihdot joko peruutettiin tai siirrettiin. Ulkomaanjaksojen määrä alkoi vähentyä kuitenkin jo ennen koronavirusta. Vuonna 2019 ulkomaanjaksolle lähti reilu 7000 opiskelijaa, kun taas vuonna 2015 yli 10 000 opiskelijaa. Vuonna 2022 määrät ovat kuitenkin elpyneet, mutta vieläkin ollaan kaukana aiemmista lukemista. (Opetushallitus 2023c.)

Kuva 1. Tutkinto-opiskelijoiden kansainvälinen liikkuvuus (3kk tai yli)

Opetushallitus järjesti työpajan, johon osallistui opiskelijoita eri yliopistoista, ammattikorkeakouluista sekä Suomen ylioppilaskuntien liiton (SYL ry) ja Suomen opiskelijakuntien liiton (SAMO ry) edustajat. Siellä keskeisimmiksi syiksi opiskelijat totesivat syiksi laskeneelle liikkuvuudelle opiskelijan heikentyneen toimeentulon ja opiskelijan erilaiset elämäntilanteet sekä kiristyneet tavoite ajat valmistumiselle. Uskaltaako opiskelija lähteä vaihtoon, jos vaihtoon lähteminen pidentää opiskeluaikaa tai viivästyttää valmistumista? Työpajassa tuli ilmi myös se, että opiskelijat toivovat lisää kannustusta, tietoa sekä yhteistyötä opiskelijavaihtoa koskien. Niiden puute vaikuttaa siihen, etteivät opiskelijat lähdä vaihtoon. Työpajassa tuli myös ilmi se, että monetkaan opiskelijat eivät tiedä, että Erasmus+ -kuukausiapurahat ovat nousseet viimeisen muutaman vuoden aikana. Erasmus+ -kuukausiapuraha on apuraha, joka myönnetään Erasmus+ vaihtoon valitulle henkilölle. Kohdemaan mukaan tuki on noin 420–470 euroa per kuukausi. (opetushallitus 2020.)

3.3 Hakeminen vaihtoon

Opiskelu ulkomailla tarjoaa monia mahdollisuuksia niin opiskelu- että uran kannalta. Vaihto altistaa opiskelijat uusille kulttuureille ja sosiaaliselle ympäristölle. On olemassa tunnettu termi, kulttuurishokki. Tämä tapahtuu, kun yhtäkkiä tutustu ympäristöstä kuuluva henkilö tutustuu hyvin ristiriitaiseen ympäristöön. Ohjelman puitteissa opiskelijat saavat käsityksen siitä, miten vaihtomaa toimii ja mitä piirteitä heidän kulttuureissaan on. Tämän lisäksi ajatusten vaihto eri kulttuureissa auttaa ymmärtämään toisia paremmin. (Chandigarh Group of Colleges s.a.)

Haaga-Helian tutkinto-opiskelijoilla on mahdollista hakea vaihtoon lukuvuonna kolme kertaa. Ensimmäinen niistä on ensimmäinen hakukierros, jossa haussa on paikkoja syyslukukaudelle sekä kevätlukukaudelle. Täydennyspöytä on tämän jälkeen, jossa mukana haussa on ensimmäiseltä kierrokselta täyttämättä jääneet kohteet sekä syys- että kevätlukukaudelle. Viimeiseksi on vielä jälkihaku, jossa mukana on aiemmilla kierroksilla jääneet kohteet mutta vain kevätlukukaudeksi. (Haaga-Helia 2023f.)

Haaga-Helian opiskelijana on mahdollista hakea opiskelijavaihtoon tietyin perustein. Haku hetkellä opiskelijan täytyy olla tutkinto-opiskelija Haaga-Heliassa ja ilmoittautunut läsnä olevaksi. Opintosuorituksen laajuudella painotetun keskiarvon tulee olla vähintään 3,0 mutta tässä voi ilmetä poikkeuksia esimerkiksi johonkin hakukohteeseen riittää 2,5 tai johonkin vaaditaan yli 3,0. Opiskelija ei ole hylännyt tarjottua vaihtopaikkaa eikä peruuttanut vaihtoa sen vastaanottamisen jälkeen. Opinnot etenevät aikataulun mukaisesti sekä opiskelijalla täytyy olla vähintään 60 opintopistettä ennen kuin aloittaa vaihtojakson. Vaihtojakson ajoitus ja opetustarjonnan täytyy noudattaa koulutusohjelman suositusta sekä opiskelijavaihto ei saa viivästyä valmistumista. Vaihtopaikoilla on myös omia hakukriteereitä, jotka tulee huomioida. (Haaga-Helia 2023f.)

Yhdellä hakukierroksella on mahdollista hakea maksimissaan kuuteen eri vaihtokohteeseen. Hakulomake on mahdollista täyttää MoveOn- hakuportaalissa, joka vaatii kirjautumisen. Ennen hakemuksen täyttämistä on syytä lukea ohjeet huolellisesti sekä tarkastaa kaikki tiedot ennen sen lähettämistä. Päätökset valinnoista julkaistaan 2 viikon päästä hakuajan päättymisestä ja niistä ilmoitetaan kaikille hakijoille sähköpostitse. Opintojen aikana opiskelijalle, joka hakee vaihtoon, tarjotaan vain yhtä vaihtopaikkaa ja jos opiskelija tulee valituksi, on hänellä viikkoa aikaa ottaa tarjottu vaihtopaikka vastaan. Jos opiskelija päättää olla ottamatta paikkaa vastaan tai peruuttaa paikan, kun on sen jo vastaanottanut, ei voi opiskelija enää hakea uudelleen vaihtoon seuraavilla hakukierroksilla. (Haaga-Helia 2023f.)

Hakijat laitetaan järjestykseen opintosuoritusten laajuudella painotetun keskiarvon perusteella ja vaihtokohdevalinnat tehdään tämän järjestyksen mukaisesti. Keskiarvoon vaikuttaa kaikki opintosuoritukset, jotka on hakuajan päättymiseen mennessä kirjattu Peppiin. Jos samaan kohteeseen hakee kaksi opiskelijaa samalla keskiarvolla, valitaan opiskelija, joka on laittanut kyseisen kohteen korkeammalle sijalle hakuvaihtoehtoista. (Haaga-Helia 2023f.)

Mitä tulee kielitaitovaatimuksiin, useimmissa vaihtokohteista opetuskielenä on englanti, mutta jotkut vaihtokohteet vaativat paikalliskielen osaamisen. Hakuvaiheessa opiskelijaa pyydetään täyttämään itsearviointi kielitaidosta CERF-asteikolla, eli erillistä kielitaitotodistusta ei hakuvaiheessa tarvita. Vaadittava kielitaito on kuitenkin oltava ja se on pystyttävä todistamaan esimerkiksi kielitestillä, kun valinnat ovat julkaistu tai jo hakuvaiheessa. Jos opiskelija ei pysty todistamaan vaadittua kielitaito osaamista on vaihdon peruuntuminen mahdollista. Siksi on tärkeää, jo hakuvaiheessa hakea paikkoihin mitkä ovat omalle kielitaidolle sopivia. (Haaga-Helia 2023f.)

Ennen vaihtoon hakemista, Haaga-Helia järjestää yleisen hakuinfon, missä käydään läpi mm. miksi hakea vaihtoon, miten valita kohdema, miten vaihtoprosessi etenee ja ketkä valitaan. Monet varmasti miettii sitten, että miksi opiskella ulkomailla? Esitysmateriaalissa on listattu muutamia pääpointteja opiskelusta ulkomailla; se täydentää opintoja, vahvistaa kykyä työskennellä erilaisessa kulttuuriympäristössä, vahvistaa ammatillista kielitaitoa, auttaa rakentamaan ammattimaisen verkoston ympärille ja auttaa saamaan ystäviä ympäri maailmaa. (Haaga-Helia 2023g). Tämän lisäksi vaihdolla on paljon muitakin vaikutuksia ja tämän opinnäytetyön lopussa kerrotaan vaikutuksista lisää.

Kun hakee opiskelijavaihtoon, on tärkeää miettiä vaihtokohteita tarkasti ja että mitä toivoo saavuttavan vaihdolta. Kiinnostaako esimerkiksi joku tietty maa tai kaupunki? Onko mielessä joku kulttuuri, mihin haluaisi paremmin tutustua. Entä mitä tulee opiskeluun ja uraan? Jokainen oppilaitos tarjoaa erilaisia kursseja ja koska suosituksena on vaihtoaikana suorittaa 30 opintopistettä, on kannattavaa valita mieleinen oppilaitos, jossa on tarjolla itseään kiinnostavia kursseja. Vaihtomaat

tarjoavat monesti myös paikalliskielen alkeiskursseja, jotta opiskelijoilla olisi parempi mahdollisuus tutustua paikalliskieleen ja kulttuuriin. Muita asioita, joita kannattaa ottaa huomioon vaihtoon hakemisessa on esimerkiksi budjetti. Vaihto-opiskeluun myönnetään yleensä apurahaa, sekä opiskelijalla on mahdollisuus saada kelalta opintotukea sekä korotetun lainantakauksen opintoihinsa ulkomailla. Omia säästöjä on kuitenkin myös hyvä olla, jotta vaihdosta saa mahdollisimman paljon irti, eikä tarvitse laskea jokaista senttiä. Muita asioita mitä vaihtoon lähtiessä on hyvä miettiä, on esimerkiksi turvallisuus.

4 Yksilön persoonan kehittymisen osa-alueita

Tämän luvun tavoitteena on saada ymmärrystä yksilöiden persoonan eri osa-alueista, jotka tukevat tätä opinnäytetyötä. Tässä luvussa käydään läpi kolme eri osa-aluetta, jotka ovat identiteetti ja minäkuva, kommunikaatio ja kieli sekä kulttuurillinen osaaminen. Käsitteiden sisäistäminen sekä niiden ymmärtäminen auttaa tämän opinnäytetyön tulosten analysoimisessa.

Persoonallisuus kattaa ihmisen psyykkiset ominaisuudet, kuten tuntemisen, käyttäytymisen ja ajattelun. Se jaetaan ulkoiseen toimintaan, jonka näytämme ulospäin ihmisille sekä ihmisen sisäiseen, yksityiseen kokemusmaailmaan. Persoonallisuuteen liittyy menneet kokemukset ja eletty elämä, nykyiset kokemukset sekä tulevaisuuden ennakointi. Ihmisen psykologinen hyvinvointi rakentuu minäkokemukselle, joka pohjimmiltaan heijastaa ennakoitavuutta ja johdonmukaisuutta, joka taas liittyy tiiviisti persoonallisuuden pysyviin ja säännöllisiin piirteisiin. (Nyyti ry s.a.)

Persoonallisuuden kehittämisellä tarkoitetaan prosessia, jossa persoonallisuutta kehitetään, muutetaan ja parannetaan. Tämä kehitys tapahtuu luonnollisesti, kun elämme, mutta sitä on myös mahdollista muuttaa tarkoituksellisesti. Kun tapaamme uusia ihmisiä, heidän persoonallisuutensa kiinnittää meidän huomiomme saman tien. Monet tekijät vaikuttavat omaan persoonallisuuteen. (Cherry 2023.) Tässä opinnäytetyössä perehdytään paremmin kolmeen eri osa-alueeseen, jotka ovat identiteetti ja minäkuva, kommunikaatio ja kieli sekä kulttuurillinen osaaminen. Näiden osa-alueiden ymmärtäminen auttaa ymmärtämään tuloksia tämän raportin lopussa.

4.1 Identiteetti ja minäkuva

Identiteetillä tarkoitetaan ihmisen käsitystä omasta itsestään. Tämän kaiken perustana on omat persoonallisuuden ominaisuudet, jotka muuttuvat ja kehittyvät olemalla vuorovaikutuksessa muiden ihmisten kanssa. Identiteetin kehittymisen edellytyksenä on kyky kokeilla erilaisia asioita, nähdä erilaisia mahdollisuuksia, pohtia ajatuksia ja ajatusmaailmoja sekä mahdollisuus valita niiden väliltä. (Verner 2014.) Identiteetti vastaa kysymyksiin kuka olen? Millainen olen itselleni? Entä muille? Miten minusta tuli se kuka olen? Futuristi Perttu Pölösen mukaan minäkuva on kallein ominaisuus mitä meillä on ja samalla aikaa tavallaan väkevin sekä vahvin voima. Se on myös haurain ja herkin, joka voi mennä rikki, mutta sen avulla uskallamme kokeilla asioita. (Hubara 16.3.2021, 1–2 min.)

Minäkuva ja identiteetti ovat kaksi eri käsitettä, mutta molemmat liittyvät kuitenkin ihmisen itsetuntemukseen sekä persoonallisuuteen. Minäkuva on käsitys ajatuksesta tai kuvasta, mikä meillä on itsestämme. Identiteetti taas kuvaa kuka henkilö on, millaisena hän määrittelee itsensä ja millaiseksi hän tunnistaa itsensä suhteessa muihin ihmisiin sekä yhteiskuntaan. (Verner 2014.)

Usein identiteettiä kuitenkin kuvataan sanalla minäkäsitys tai minäkuva.

Viime vuosina on ihmisen identiteetin määrittelystä sekä sen pohdinnasta oltu yhä enemmän kiinnostuneita eri tieteenaloilla. Sen on arveltu johtuvan yhteiskunnan sekä ihmisen arkielämän muutoksista. Identiteetin kehittyminen alkaa jo lapsuudesta ja jokaisessa kehitysvaiheessa se joutuu yhä uudestaan koetukselle sekä se muuntuu. Nuoruudessa identiteettikriisi nousee hyvin vallitsevaan asemaan, kun edessä on irti päästäminen lapsuudesta ja valmistautuminen aikuisen rooliin esimerkiksi ammatillisesti. (Alanen 1994.)

Tutkijat kiinnostuvat identiteeteistä erityisesti, kun identiteettien rakentaminen on vaikeutunut, tullut ongelmia tai on syntynyt yhteiskunnan vastaisia tai niitä uhkaavia identiteettejä. Identiteetti rakentuu aina yksilön ja yhteiskunnan välille, niiden vuorovaikutuksesta sekä riippuvuus suhteestaan. Identiteetit rakentuvat ja muovautuvat. Niihin ei niinkään kiinnitetä huomiota, jos niitä pidetään vakaina, yhdenmukaisina ja muuttumattomina. Jos identiteetti kuitenkin tulee epävakaammaksi tai ongelmalliseksi kiinnostus siihen heti kasvaa ja yritetään lähteä selvittämään ongelmaa heti, jottei siitä kerkeä muodostumaan mitään vakavampaa. (Eteläpelto, Collin & Saarinen 2007, 96–97.)

Ihminen, jolla on vahva ja kypsä identiteetti, tuntee kykenevänsä ilmaisemaan itseään ja elävänsä harmoniassa itsensä, tekemiensä valintojen ja omien arvojensa kanssa kaikilla elämän osa-alueilla. Kun nämä ovat kunnossa, löytyy identiteetistä joustavuutta ja muutoksensietokykyä. Kun ihminen on hukassa, eikä tiedä kuka hän on yksilönä tai yhteisönä, syntyy tarve tutkia omaa identiteettiään. Identiteetin avulla voidaan jäsentää ja ymmärtää erilaisuutta sekä hallita sitä. Jotta identiteetti muodostuu sekä vakiintuu, edellyttää se rajojen määrittelyä sekä niiden rikkomista. (Verner 2014.)

Nykyään identiteetti sekä työhön liittyvä identiteetti on polttava keskustelunaihe niin työpaikoilla kuin arjessakin. Muuttuvassa maailmassa identiteetistä on tullut olennainen käsite, jonka avulla pyritään syvällisemmin ymmärtämään yksilöitä ja sitä, miten yhteiskunnalliset muutokset vaikuttavat heihin. Meiltä vaaditaan identiteettiemme jatkuvaa muokkausta koko elämämme ajan. Teemme erilaisia valintoja niin vapaa-ajalla kuin työelämässäkkin päivittäin. Minkälaiset vaatteet laitamme päälle, miten voisin vaalia terveyttäni mahdollisimman hyvin tai miten voisin toimia työpaikallani eri lailla? Omien elämäntapojen sekä kulutustottumuksien tarkastelu on osa henkilökohtaisen minäkuuvan ja identiteetin kehittämistä, josta on tullut keskeinen arjen tehtävä nykypäivänä. Työpaikoilla taas tarkastellaan yksilön työidentiteettiä sekä ammatillista identiteettiä ja odotetaan niiden jatkuvaa kehittymistä. (Eteläpelto, Collin & Saarinen 2007, 93–94.)

4.2 Kommunikaatio ja kieli

Niin kauan, kun ihmiset ovat olleet maanpäällä ihmettelemässä, ovat ihmisluonnon mysteerit kiehtoneet meitä. Elämämme yleisimmät asiat, mitä pidämme itsestäänselvytenä voivat muuttua hämmentäväksi, jos niitä alkaa miettimään liian tarkasti. Kommunikaatio on yksi niistä jokapäiväisistä asioista, joka kietoutuu kaikkeen ihmiselämään niin huomaamattomasti, ettemme huomaa sen leviämistä, tärkeyttä tai sen monimutkaisuutta. Esimerkiksi viestittelemisen muiden kanssa tai viesti ihan tuntemattomalta, vaikuttavat jokapäiväiseen elämämme jokaiseen osa-alueeseen. (Littlejohn & Foss 2010, 3.)

Sana ”Communicate” liittyy historiallisesti sanaan ”common”. Se juontaa juurensa latinalaisesta sanasta ”*communicare*”, joka tarkoittaa jakaa tai tehdä yhteiseksi. Kun kommunikoimme toistemme kanssa, teemme asioista yhtenäisiä. Olemme vuosituhansien ajan käyttäneet erilaisia välineitä kommunikointiin esimerkiksi puuta, kiveä ja savua. Vaikka viestintävälineet ovat muuttuneet ajansa-ajossa radikaalisti, on viestintä kuitenkin edelleen perusilmiö kaikille ihmisille. (Rosengren 2000, 1–2.) Se on jatkuva prosessi ja olennainen osa ihmisen toiminnassa. Tuskin kuluu hetkeäkään, kun emme ole yhteydessä viestintään. Päivittäin puhumme toistemme kanssa, saatamme kiistellä asioista tai ihan vain ilmaista tunteitamme. Kommunikaatio vie noin ¾ osaa aktiivisen ihmisen elämästä ja ajasta. (Agarwal 2009, 1.) Se on myös muille eläville olennoille tärkeä asia, eläimet kommunikoivat oman lajinsa sisällä samalla tavalla. Kasvien voidaan myös sanovan myös kommunikoivan, esimerkiksi kukat houkuttelevat mehiläisiä ja muita hyönteisiä. (Rosengren 2000, 1–2.)

Mitä kommunikaatio sitten tarkoittaa? Keith Davis on määritellyt kommunikoinnin tarkoittavan tiedon ja ymmärryksen siirtoa ihmiseltä toiselle. Se on tapa tavoittaa toinen faktoilla, ideoilla ja arvoilla. Se on silta ihmisten välillä, jotta he voivat jakaa tunteuksiaan sekä vastaanottaa niitä. (Agarwal 2009, 1.) Puhekielessä kommunikoinnilla tarkoitetaan yleisesti ihmisten välistä vuorovaikutusta, eli viestintää. Voimme jakaa viestinnän kahteen eri osa-alueeseen, sanalliseen sekä sanattomaan. Sanallinen kommunikointi koostuu puhutusta tai kirjoitetusta viestinnästä. Sanattomalla viestinnällä taas tarkoitetaan kehon kieltä, eleitä, ilmeitä ja katseita. Sanallinen ja sanaton viestintä liittyvät läheisesti toisiinsa, mutta ne ovat silti eri asia. Niitä yleensä käytetään rinnakkain ja samanaikaisesti. (Agarwal 2009, 15–16.)

Ulkomaille muuttaessa, voi kommunikaatio olla varsinkin aluksi aika haastavaa, jos ei ole yhteistä kieltä millä kommunikoida toisten kanssa. Tätä tapausta kutsutaan kielimuuriksi (Communication theory). Opiskelemalla kyseistä kieltä ja panostamalla kielitaitoon on mahdollista välttää tämä kielimuuri. Kuitenkin nykyään englannilla pärjää erittäin hyvin eri maissa, mutta paikallisella kielellä vaihtomaa avautuu ihan uudella tavalla. Monet vaihtokoulut tarjoavat opiskelijoille alkeiskursseja,

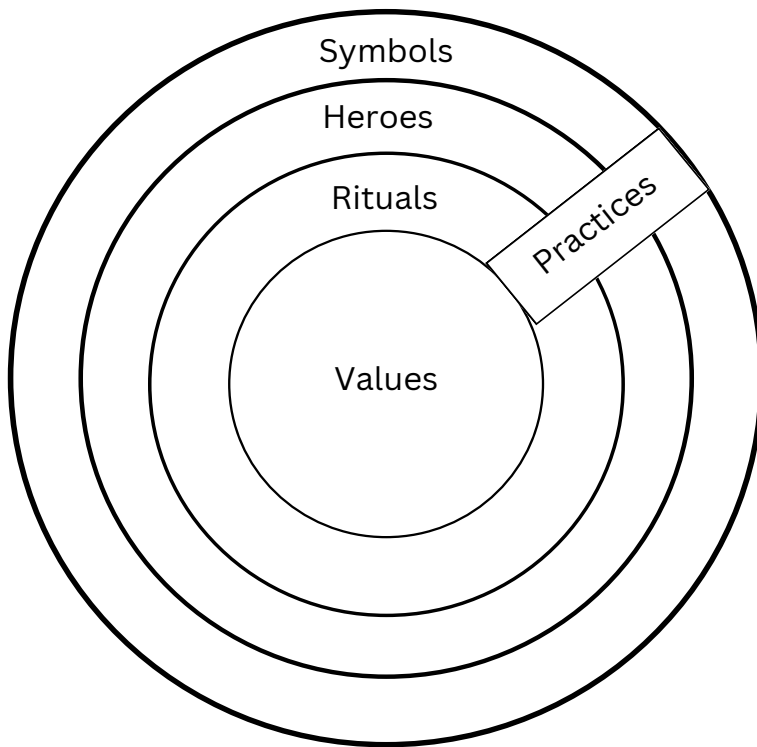
jotta opiskelijoilla olisi mahdollisuus opiskella paikallista kieltä, ja tätä kautta saada kaikki hyöty irti vaihtoajastaan.

4.3 Kulttuurillinen osaaminen

Kulttuuri on laaja ja monimutkainen käsite, joka vaikuttaa lähes kaikkiin elämämme osa-alueisiin sekä tietoisesti että alitajuntaisesti. Sana *kulttuuri* tulee latinan kielestä sanasta *Cultura* joka tarkoittaa viljelyä. Alun perin termi on viitannut maanviljelyyn mutta myöhemmin merkitys on viitannut enemmänkin hengen viljelyyn. (Opetushallitus 2023d.) Kulttuuri tarkoittaa yksinkertaisuudessaan yhteisössä vallitsevaa elämäntapaa. Kulttuuri sisältää kaikenlaiset tiedot, taidot, kielet, tavat sekä arvot ja normit, joiden varaan ihmisyyhteisöt ovat rakentuneet. Elintavat, traditiot, uskomukset, arvojärjestelmät, kaikki nämä sisältyvät kulttuurikäsitteeseen ja ne siirtyvät sukupolvelta sukupolvelle. (Hyypä 2021.)

Uuteen kulttuuriin sopeutuminen voi aiheuttaa joskus kulttuurishokin. Kulttuurishokilla tarkoitetaan vaikeutta sopeutua vieraaseen kulttuuriin. Kun kaikki tuttu ja turvallinen on jäänyt taakse, ja tajuaa elävänsä vieraassa maassa. Tämä näyttäytyy eri tavalla esimerkiksi välttämällä ihmiskontakteja, halu nukkua enemmän tai olo on entistä väsyneempi, tulee pieniä turhautumisia tai kaipuu palata takaisin kotiin. (Simon Frazer University.) Sopeutuminen uuteen kulttuuriin ja uusiin elinolosuhteisiin tuo toisille enemmän haasteita kuin toisille. Vaihtoon lähtiessä, opiskelija joutuu menemään oman mukavuusalueen ulkopuolelle ja laittamaan itsensä alttiiksi uudelle kulttuurille

Professori Hofsteden määrittelee kulttuurin ihmismielen ohjelmoinniksi, jolla yksi ihmisryhmä erottaa itsensä toisesta kulttuurista. Kulttuuria opitaan ympäristöstä ja se on aina yhteinen ilmiö. Kulttuuri koostuu useista kerroksista kuten alapuolella olevasta kuvasta 2 näkyy, ja sitä verrataan usein sipuliin. Sipulin uloimmassa kerroksessa on symboleita kuten värit tai logot. Seuraava kerros koostuu sankareista kuten julkisuuden henkilöistä, urheilijoista, valtiomiehistä tai vaikkapa yritysten perustajista. Kolmannesta kerroksesta löytyy rituaalit, jotka voivat olla esimerkiksi sauna tai karaoke. Sipulin ytimessä, eli kulttuurin ytimestä löytyy arvot. Arvot ovat laaja-alaisia mieltymyksiä tietyille tilanteelle esimerkiksi tasa-arvon suosiminen hierarkian sijaan. Arvoja meille välittää ympäristö. Opettajat tai vanhempamme näyttää meille mikä on hyväksyttävää tai mikä ei ole. Tätä kaikkea, kolmea ulointa kerrosta, joka koostuu symboleista, sankareista ja rituaaleista ja jossa on sisällä ydin, joka kuvastaa arvoja kutsutaan kulttuuriksi. (The Culture Factor Group s.a.)

Kuva 2. Hofsteden sipulimalli (Mukaillen The Culture Factor Group s.a.)

5 Tutkimuksen toteutus

Tämä opinnäytetyö on toteutettu kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Tässä luvussa käydään läpi yleisesti eri tutkimusmenetelmiä ja kerrotaan perustelut, miksi juuri kyseinen tutkimusmenetelmä valittiin tähän tutkimukseen. Käydään läpi myös tarkemmin tutkimuksen tavoitteet sekä miten tutkimus on toteutettu sen tavoitteiden saavuttamiseksi. Pyrkimyksenä on, että lukija saa käsityksen tutkimuksen suunnittelusta, käytetyistä menetelmistä sekä tutkimusaineiston keräämisestä ja sen tavoitteista.

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, miten opiskelijavaihto vaikuttaa matkailualan opiskelijoihin. Tutkimus toteutettiin teemahaastatteluna. Tutkimuksessa haastateltiin viittä opiskelijaa, jotka olivat olleet ulkomaan vaihdossa viimeisen kahden vuoden aikana yhden lukukauden ajan. Tutkimuksen pääongelma oli jaettu kolmeen eri alaongelmaan, jotka olivat seuraavat: ”kuinka opiskelijavaihto vaikuttaa matkailualan opiskelijoiden identiteettiin ja minäkuvaan?” ”Kuinka opiskelijavaihto vaikuttaa matkailualan opiskelijoiden työllistymiseen sekä urakehitykseen?” sekä ”Miten opiskelijavaihto vaikuttaa matkailualan opiskelijoiden kommunikaatio- ja kielitaitoihin sekä kulttuuriosaamiseen?”

5.1 Tutkimusmenetelmät

Kun kerätään aineistoa tutkimukseen, voidaan tietoja kerätä joko kvantitatiivisella eli määrällisellä menetelmällä tai kvalitatiivisella eli laadullisella menetelmällä. Menetelmiä on myös mahdollista yhdistää, jotta ne täydentäisivät toisiaan ja jotta tuloksista tulisi entistä laajempia ja perusteellisempia. (SurveyMonkey s.a.) Laadullista menetelmää käytetään silloin, jos halutaan ymmärtää syvällisemmin tutkittavaa ilmiötä. Laadullisen tutkimuksen aineistokeruumenetelmiä on muun muassa haastattelut, dokumentit tai avoimet kyselyt. Määrällinen menetelmä taas kuvaa ja tulkitsee ilmiötä erimittausmenetelmillä, josta lopputuloksena saadaan numeerisia tutkimusaineistoja. Tutkimus sisältää pääosin suljettuja eli strukturoituja kysymyksiä ja tuloksista syntyy lukuarvoja, joita analysoidaan tilastollisin menetelmin. (Vilpas s.a.)

Kvantitatiivisessa eli määrällisessä tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita luvuista ja numeroista. Määrällinen tutkimus vastaa kysymyksiin ”mikä?”, ”missä?”, ”paljonko?” ja ”kuinka usein?”. Kvantitatiivisella menetelmän avulla voidaan yleisesti luoda kokonaiskuva olemassa olevasta tilanteesta, mutta ei pystytä selvittämään syitä sen tarkemmin. (Heikkilä 2014.) Määrällisellä tutkimuksella pyritään ymmärtämään kohteen laatua, ominaisuuksia ja merkityksiä kokonaisvaltaisesti. Tässä kiinnitetään huomiota erilaisiin syy-, ja seuraussuhteisiin, vertailuihin sekä numeerisiin tuloksiin perustuvaan ilmiön seuraamiseen. Määrälliseen menetelmään sisältyy monipuolisesti erilaisia laskennallisia ja tilastollisia analyysimenetelmiä. (Jyväskylän Yliopisto.) Aineistoa on mahdollista kerätä esimerkiksi kyselylomakkeen avulla, joka sisältää suurimmaksi osaksi suljettuja eli strukturoija

kysymyksiä. Muita tiedonkeruumenetelmiä on muun muassa puhelinhaastattelut. Tulokset analysoidaan eri mittaus menetelmillä.

Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus keskittyy ilmiöiden, ilmiöiden piirteiden ja niiden merkitysten ymmärtämiseen. Laadullinen tutkimus vastaa kysymyksiin ”miksi?”, ”miten?” ja ”millainen?”. Laadullisessa tutkimusmenetelmässä pyritään ymmärtämään tutkimuskohdetta ja aineistokeruussa korostuu usein mielipiteet, asenteet, näkökulmat ja ymmärrykset ilmiöstä. Tavoitteena on siis ymmärtäminen, ei niinkään määrien selvittäminen. Tutkimuksen kohdejoukko on yleensä pieni ja tarkoin valittu ja tietoja on mahdollista kerätä esimerkiksi havainnoimalla tai teemahaastattelulla. (Heikkilä 2014.)

Tässä opinnäytetyössä käytetään kvalitatiivista eli laadullista tutkimusmenetelmää. Laadulliseen tutkimusmenetelmään päädyttiin, sillä tutkimusongelmani oli hyvin tarkasti rajattu ja määritelty ja haluttiin saada syvällisempää ymmärrystä yksilöiden kokemusten kautta vaihdon vaikutuksista. Tutkimus toteutettiin aineistokeruun saamiseksi teemahaastattelun muodossa. Teemahaastattelun ideana oli haastatella ihmisiä, kellä on oma kohtaista kokemusta vaihdosta ja sitä kautta saada aiheesta lisää tietoa. Teemahaastattelulla tehdyllä tutkimuksella saadaan kokemukseen pohjautuvaa tietoa ja sitä käytetään silloin, kun halutaan selvittää jotain mistä on vähän tietoa (Hannila & Kynäs 2008).

Teemahaastattelu nimensä mukaisesti keskittyy tutkimusongelman kannalta keskeisiin teemoihin ja aiheisiin. Teemat ja aiheet on tarkoin ennalta määritelty, jotta saataisiin mahdollisimman paljon tietoa vastaamaan tutkimusongelman kysymykseen. Teemahaastattelulle toinen nimitys on puolistrukturoitu haastattelu. Haastattelu ei etene tarkoin määriteltyjen kysymysten kautta, vaan haastattelu etenee teemoittain. Haastattelussa otetaan huomioon yksilöiden tulkinnat ja annetaan vapaasti tilaa puheenvuorolle. Pyrkimyksenä on käydä teemat läpi haastateltavien kanssa, mutta keskustelun aiheet ja vastaukset saattavat vaihdella hyvinkin paljon. Teemahaastattelu tuo tutkittavien äänet kuuluviin sekä heidän näkökulmansa ja mielipiteet. (Hirsjärvi & Hurme 2022, luku 4.2.3.)

5.2 Tutkimusaineiston kerääminen

Tutkimuksen kohdejoukkona oli restonomi korkeakouluopiskelijoita, jotka olivat valinneet matkailulinjan koulutuksen. Tutkimusaineiston keräämisprosessi aloitettiin kuukautta ennen kuin opinnäytetyö oli määrä palauttaa. Aluksi hahmoteltiin kysymyksiä paperille mind mapin mukaisesti, pääotsikoina ”identiteetti ja minäkuva” ”työllistyminen ja ura” sekä ”kommunikaatio-, kielitaito ja kulttuuri-osaaminen.” Näiden avulla mieleen juolahti eri sanoja/kysymyksiä joita pystyttiin hiomaan myöhemmin oikeiksi kysymyksiksi. Esimerkiksi identiteetistä tulee mieleen identiteetin muutos, joten kysymykseksi muovaantui; kuinka identiteettisi ja minäkuvasi ovat muuttuneet tai vahvistuneet

vaihdon myötä? Lisäksi opinnäytetyön teoriapohja tarjosi materiaalia sekä tietoa, minkälaisia kysymyksiä tai aiheita voisi esittää haastatteluissa, jotta tutkimus ongelma selviäisi. Aiheiden rajaaminen eri osa-alueisiin auttoi ymmärtämään paremmin työn tarkoitusta ja sen tavoitteita. Tähän opinnäytetyöhön on liitetty teemahaastattelun runko (Liite 1).

Taulukko 2. Aikataulu tutkimusaineiston keräämisestä

vko 40	Haastattelurungon ja kysymysten hahmotteleminen
vko 41	Testihaastattelu
vko 42	Haastattelurungon hiominen ja haastateltavien hankkiminen
vko 43	Haastateltavien hankkiminen ja haastattelut
vko 44	Haastattelut
vko 45	Haastattelujen litteroiminen
vko 46	Haastattelujen analysoiminen

Yläpuolella olevasta taulukosta 2 näkyy aikataulu tutkimusaineiston keräämisestä. Kuten näkyy, viikolla 40 aloitettiin hahmottelemaan teemoja sekä kysymyksiä haastattelua varten. Tuolloin oli saatu teoriakappaleet noin puoliksi tehty, joten oli hyvä perusta lähteä hahmottelemaan haastattelurunkoa. Koko tämän aikana teorian kirjoittamista jatkettiin, joten molempia osia tehtiin samaa aikaa ja ne täydensivät siten toisiaan. Haastattelurungon hahmottelun jälkeen tarvittiin yksi haastateltava, joka toimisi esihaastateltavana. Esihaastattelun tarkoituksena on käydä läpi haastattelurunkoa, teemoja, niiden järjestystä sekä mahdollisia hypoteettisia kysymyksiä, jotta nähdään, tarvitseeko jotain muutoksia tehdä ennen oikeita haastatteluja (Hirsjärvi & Hurme 2022, luku 5.7).

Henkilö löytyi ja haastattelu aika sovittiin muutaman päivän päähän. Päivä sovittiin, mutta kellonajan kanssa täytyi olla tarkkana aikaeron takia, sillä haastattelija oli Portugalissa ja haastateltava Espanjassa. Testihaastattelu toteutettiin Zoomin kautta. Testihaastattelussa oli valmis haastattelurunko, jota käytiin läpi yhdessä ja ennalta oli myös mietitty myös erilaisia kysymyksiä, joita haastattelun aika voisi kysyä. Haastattelun aikana testattiin Zoomin tallennus mahdollisuutta ja se osoitautui erittäin hyväksi työkaluksi haastattelussa, jota tulitaisiin ehdottomasti hyödyntämään muissakin haastatteluissa. Haastattelussa meni noin tunti kokonaisuudessaan. Haastattelun jälkeen haastateltava jakoi vinkkejä mitä kannattaisi mahdollisesti muuttaa. Esimerkiksi haastattelussa

keskityttiin liikaa paperilta lukemiseen ja kysyttiin ennalta määrättyjä kysymyksiä ilman yleistä keskustelua. Kuitenkin kaikki teemat osoittautuivat hyviksi aihepiireiksi, jotka tukivat tutkimusongelman selvittämistä ja vastausten saamista. Testihaastattelu osoittautui erittäin tärkeäksi ja hyödylliseksi menetelmiksi, ennen varsinaisia haastatteluja.

Testihaastattelun jälkeen tehtiin tarvittavat muutokset. Esimerkiksi opeteltiin ulkoa kysymyksiä, joita voitaisiin kysyä haastateltavilta, jos loppuu puheenaiheet. Aloitettiin myös miettimään ihmisiä, ketä voitaisiin mahdollisesti haastatella. Tutkittava kohderyhmä oli siis matkailualan korkeakouluopiskelijat. Kriteerinä oli, että opiskelija olisi viimeisen kahden vuoden aikana käynyt opiskelijavaihdossa ja viettänyt siellä vähintään yhden lukukauden. Kahden vuoden rajausta siksi, että opiskelijavaihdosta ei olisi kulunut liian pitkä aika ja opiskelijalla olisi vaihtokokemus vielä hyvässä muistissa. Rajaaminen vaihtoajaksi vähintään yhteen lukukauteen, pystyttäisiin paremmin selvittämään tutkimusongelma. Liian lyhyt vaihto aika olisi vaikuttanut tutkimustulosten luotettavuuteen.

Haastateltavia oli nopea ja helppo löytää, sillä kirjoittaja tiesi entuudestaan vaihdossa käyneitä matkailualan korkeakouluopiskelijoita. Näin ollen heitä oli helppo lähestyä ja kysyä heitä mukaan tutkimukseen. Haastateltavat olivat hyvin innoissaan tästä ja he mielellään kertoivat vaihtokokemuksistaan. Kohdejoukko muodostui viidestä matkailualan opiskelijoista. Yksi heistä oli mies puolinen ja neljä muuta naisia. Suurin osa opiskeli Haaga-Heliassa ja yksi haastateltavista opiskeli Savonian ammattikorkeakoulussa. Se mikä yhdisti heitä, oli että kaikki olivat käyneet vaihdossa keväällä 2022 ja olivat viettäneet siellä yhden lukukauden.

Haastattelu ajat sovittiin jokaisen kanssa etukäteen sosiaalisen median kautta noin viikkoa ennen haastattelua. Haastattelut toteutettiin Zoomin avulla. Paremman ja luotettavamman tutkimustuloksen saamiseksi muistiinpanojen lisäksi keskustelut nauhoitettiin. Linkki Zoomiin lähetettiin WhatsAppilla hetki ennen haastattelun alkua. Haastateltavat tiesivät etukäteen tutkimuksen tarkoituksen, joka oli saada ymmärrystä, miten opiskelijavaihto vaikuttaa matkailualanopiskelijoihin. Haastattelut toteutettiin viikolla 43 ja 44. Muutaman päivän aikana kaikki haastattelut saatiin tehtyä. Haastattelut toteutettiin rennossa ilmapiirissä. Haastattelijah kehotti ottamaan esimerkiksi kupin kahvia viereen. Aluksi juteltiin niitä näitä ja kyseltiin kuulumisia ja tämä avasi avoimen keskusteluilma- piirin haastattelijan ja haastateltavan välille. Tärkeää oli kysyä haastateltavilta haastattelun alussa suostumus osallistumaan nimettömästi tutkimukseen sekä haastattelun tallennukseen. Haastattelut kestivät noin 30–60 minuuttia. Haastattelun aikana kirjoitettiin muistiinpanoja. Haastattelujen jälkeen nauhoitukset litteroitiin käsin kirjoittamalla tietokoneelle. Tämän jälkeen aloitettiin tulosten analysoiminen ja niistä lisää seuraavassa luvussa.

6 Haastattelun tulokset

Tutkimusta varten haastateltiin yhteensä viittä matkailualan korkeakouluopiskelijaa. Haastateltavat olivat käyneet vaihdossa viimeisen kahden vuoden aikana ja viettäneet siellä vähintään yhden lukukauden. Seuraavassa aluvuossa kerrotaan hieman taustatietoa haastateltavista, sen jälkeen käydään haastattelun alkua läpi sekä teemoittain haastattelun tuloksia.

6.1 Taustatiedot

Haastateltavat olivat restonomiopiskelijoita, jotka olivat valinneet matkailualan koulutuksen. Haastateltavista kaikki olivat käyneet vaihdossa keväällä 2022 ja olivat viettäneet siellä yhden lukukauden. Neljä haastateltavaa oli Haaga-Helian korkeakoulusta sekä yksi Savonian ammattikorkeakoulusta. Haastateltavat olivat olleet vaihdossa opintojensa neljäntenä lukukautena. Kaksi heistä oli ollut Espanjassa vaihdossa sekä kolme heistä Isossa-Britanniassa. Alapuoella näkyy vielä taulukko 3 vaihtomaista sekä vaihtokaupungeista kunkin haastateltavan kohdalla. Seuraavissa aluvuissa käymme läpi teemoittain haastattelutulokset ja seuraavassa luvussa analysoimme ja pohdimme tarkemmin tuloksia.

Taulukko 3. Haastateltavien vaihtomaat sekä kaupungit

Haastateltava A	Barcelona	Espanja
Haastateltava B	Barcelona	Espanja
Haastateltava C	Dublin	Irlanti
Haastateltava D	Bournemouth	Englanti
Haastateltava E	Highlands	Skotlanti

6.2 Haastattelun alku

Haastattelun aluksi haastattelija pyysi haastateltavia kertoman missä oli vaihdossa, milloin ja kuinka kauan. Kaikki haastateltavat kuten todettu, oli vaihdossa keväällä 2022 yhden lukukauden

ajan. Haastateltavista A ja B olivat olleet Barcelonassa, Espanjassa. Haastateltavat C, D ja E olivat olleet Isossa-Britanniassa Irlannin Dublinissa, Englannin Bournemouthissa sekä Skotlannin ylämailla. Helpottamalla informaation kulkua sekä motivoimalla haastattelijoita, kysyttiin haastattelun aluksi erilaisia kysymyksiä haastateltavien omasta vaihtokokemuksesta, miksi haki vaihtoon sekä tavoitteita vaihtoajasta. Kysymysten avulla haastattelijat saivat laajemman kuvan haastattelijoiden vaihtoajasta sekä se auttoi luomaan paremman keskusteluympäristön haastateltavan ja haastattelijan välille.

Kysyessä syytä vaihtoon hakemisessa haastateltava A kertoi hakevansa vaihtoon, sillä oli mahdollista lähteä ulkomaille matalilla kuluilla. Haastateltava A:n syynä oli myös se, että opiskeli matkailualaa ja että koulu auttoi asunnon sekä vaihtomaan koulun kanssa. Haastateltava B kertoi olleensa jo aikaisemmin ammattikouluajoina vaihdoissa ja kokemusten olevan todella mahtavia, jotka tulee muistamaan koko loppuelämän ajan. Tämän lisäksi haastateltava B:llä syynä oli myös se, että vaihtoon menemistä tuetaan rahallisesti. Haastateltava C:llä ja E:llä oli hieman samat syyt miksi hakea vaihtoon. C haki vaihtoon, sillä halusi uusia kokemuksia sekä päästä matkustelemaan ja E haki vaihtoon koska halusi kehittää kielitaitoansa ja päästä ulkomaille seikkailemaan. Haastateltava D oli ollut Englannissa jo aikaisemmin Au Pairina ja oli siten tuttu maa, joten oli matalampi kynnyksen hakea vaihtoon Englantiin. Hän myös halusi nähdä, minkälaista elämä on Englannissa ilman sitä Au Pair perhettä, kun menee kokonaan yksin. Haastateltava D oli jo ennen ammattikorkeakouluun pääsyä miettinyt vaihtoon hakemista ja ensimmäisen opiskeluvuoden aikana hän ei ollut varma, oliko tämä sittenkään oikea ala mitä opiskella. Suunnitelmana oli, että jos pääsee vaihtoon mieli muuttuisi ja niin siinä kävikin.

Odotuksia tai tavoitteita vaihtoon lähdössä oli muutamia. Haastateltavat A, D ja B toivat ilmi sen, että haluavat päästä näkemään paikallista kulttuuria. Haastateltava A, B ja E kertoivat haluavansa kehittää kielitaitoansa. Haastateltava D halusi nähdä, minkälaista on opiskella ulkomaille ja että miten se poikkeaa suomen opiskelutyylistä. Hän halusi myös tutustua uusiin ihmisiin, kokea jotain uutta sekä halusi nähdä miten pärjää käytännössä kokonaan yksin ulkomaille. Haastateltava B kielitaidon lisäksi, tavoitteena oli saada kansainvälistä kokemusta sekä päästä elämään normaalia arkea toisessa maassa, jossa oli lämmintä. Haastateltava C:llä ei ollut mitään odotuksia. Ainut olivat, että haluaa pitää hauskaa ja tekee mitä tekee.

6.3 Identiteetti ja minäkuva

Ensimmäinen teema käsitteli identiteettiä ja minäkuva. Identiteetti kuvastaa käsitystä omasta itsestään kuten teoriakohdassa 4.1 mainitaan. Identiteetti muuttuu ja kehittyy kun kokeilee erilaisia asioita ja näin ollen opiskelijavaihto saattaa vaikuttaa omaan identiteettiin sekä sen kehitykseen.

Seuraavissa kappaleissa käydään tarkemmin läpi haastateltavien tuloksia liittyen identiteettiin ja minäkuvaan.

Vaihtokokemus vahvisti haastateltava A:n uskoa siihen, että pärjää vieraassa maassa. Vaikka kieli- taidon kanssa oli haasteita, selviytyminen lääkärissä yksin antoi varmuutta omiin kykyihin. Vaihto aika vaikutti myös hänen persoonallisuuteensa. Vaikka hän on aina ollut ekstrovertti, hän sai vaihdon aikana uusia ystäviä niin paikallisista kuin muistakin vaihtareista ympäri maailmaa mikä lisäsi käsitystä hänen omasta luoneestaan ja käsityksestä siitä, että on hyvä tyyppi. Päivittäinen arki oli hyvin samanlaista mitä Suomessa. Avopuoliso sekä koira muutti Barcelonaan haastateltavan kanssa, joten vaihto-aika oli hieman poikkeuksellinen. Vaihto vahvisti uskoa siihen, että pystyy hoi- tamaan asioita vieraassa ympäristössä. Semmoinen arjesta selviytymis- taito sekä vaikeista tilan- teista selviytyminen kasvatti haastateltavaa positiivisella tavalla vaihdon aikana sekä lisäsi itsevar- muutta. Kun hän selvisi erilaisista tilanteista, vahvisti se tunnetta siitä, että pystyy selviytymään mistä tahansa.

Vaihto vahvisti myös haastateltavan A:n itsetuntoa. Espanjassa paikalliset eivät panostaneet ulko- näköönsä samalla tavalla mitä me täällä suomessa, mikä antoi vapauden olla oma itsensä ilman paineita ulkonäöstä. Se oli hyvin vapauttavaa verrattuna suomalaiseen ulkonäkökeskeiseen kult- tuuriin, missä ulkonäkö on hyvin tärkeää. Haastateltava A:n itsetunto vahvistui huomattaessa, että voi olla sellainen kuin on ilman, että kukaan välittää ulkoisista seikoista. Huoleton asenne ja koke- mus siitä, että pystyy selviämään ulkomailla elättäessä arjessa erilaisista tilanteista kasvatti itse- varmuutta. Nämä seikat korostuvat vaihdonaikana, mutta palatessa suomeen se jatkui samanlai- sena mihin se oli aikaisemmin jäänyt, eli hyvin ulkonäkökeskeiseen arkeen. Haastateltava A:lla jäi kuitenkin vaihdosta hyviä oppeja käteen esimerkiksi siitä vapaudesta ja itsevarmuudesta, jonka hän koki vaihdon aikana.

Haastateltava D:llä vaihtoon valmistautuminen, itse vaihto sekä siellä eläminen muuttivat häntä monella tapaa. Vaihtokokemus vahvisti identiteettiä sekä itsevarmuutta. Ennen asiat, joita hän ei tiennyt pystyvän tekemään, tekee hän nyt entistä luottavaisin mielin. Toisinaan muiden ihmettely siitä, miten hän selvisi vaikeista asioista mitä esimerkiksi muuttoon ulkomaille tulee sekä siellä asu- miseen, avautui hänen silmänsä omalle kyvyllensä. Hän tietää nyt, että haluaa haastaa itseensä entistä enemmän, sillä hän tietää pystyvänsä siihen. Vaihtokokemus muutti myös haastateltava D:tä ihmisenä, erityisesti itsevarmuus kasvoi ja luottamus omaan itseensä konkretisoitui vaihdon aikana. Aiemmin olemassa olevat piirteet vahvistuivat sekä myös ajatusmaailma avartui. Haasta- teltava D ei vaadi enää, että kaiken pitää mennä täydellisesti vaan osaa ottaa rennommin vaihdon myötä. Entiset epäilykset omista taidoista ovat vähentyneet, sillä nyt hän tekee asioita ilman suurta epärointiä ja yllättyy jälkikäteen, että pystyikin siihen. Eniten vaihdosta mieleen jäi haastateltava

D:lle se, että kuinka paljon ihmisiä on vieläkin jäänyt elämään vaihdon jälkeen. Heillä oli vaihdossa hyvin tiivis vaihto-opiskelija porukka ja sieltä löytyi muutamia parhaimpia ystäviä, joidenka kanssa haastateltava on edelleen yhteydessä päivittäin sekä on nähnyt heitä useasti vaihdon jälkeen.

Haastateltava B kokee muuttuneensa ihan totaalisesti, kokenut täydellisen identiteetti muutoksen. Vaihtoajasta jäi eniten mieleen kavereiden kanssa vuoristoradassa eläminen. Eläminen vaihdossa oli yhtä seikkailua päivästä toiseen ja kokemuksia tuli koko ajan. Ajanjakso, jota ei koskaan unohda. Vaihdon aikana haastateltava B:n itsetunto sekä luottamus omaan itseensä ovat nousseet merkittävästi, mikä vaikuttaa henkilökohtaisella, että ammatillisella tasolla. Myös itsevarmuutta on tullut huomattavasti. Nykyään hän tietää, että pystyy selviytymään itsenäisesti missä tahansa maailmassa, sillä hän on selviytynyt eri tilanteista tähänkin asti. Ei ole enää sitä pelkoa, että miten selviää uudessa maassa. Entinen epävarmuus esimerkiksi lentokentillä on muuttunut samanlaiseksi, kun bussilla matkustaminen Helsinkiin.

Haastateltava B on oppinut arvostamaan sosiaalisia tilanteita enemmän ja kiinnittämään huomiota enemmän esimerkiksi katsekontaktiin, kättelyyn sekä toisen henkilön huomioimiseen keskusteluissa. Toisen ihmisen arvostaminen ja huomioiminen on tärkeää haastateltava B:lle sekä työelämässä että henkilökohtaisissa suhteissa. Hän on tullut myös hyvin tietoiseksi omasta turvallisuudesta. Isossa kaupungissa liikkua on tärkeää osata arvioida tilanteita ja miettiä ensiksi omaa turvallisuutta, jos joku lähestyy apua pyytäen. Hän on oppinut tunnistamaan tilanteet, joissa kyse voi olla huijauksesta tai hädässä olevan avusta.

Haastateltava C kokee olevansa tietyllä tapaa muuttunut, mutta kokee sen enemmän kehityksenä kuin täysin uutena minuutena. Vaihdon aikana haastateltava C on kasvanut ja oppinut näkemään maailman eri tavalla, laajentaen maailmankuvaa sekä ymmärtää asioita eri tavalla. Hän on kuitenkin säilyttänyt oman ydinhahmonsa mutta kokee tulleen vaihdon aikana paremmaksi versioksi omasta itsestään.

Haastateltava E huomasi identiteetin muuttuneen. Hän alkoi ymmärtämään paremmin itseänsä ja on löytänyt positiivisemmän suunnan omalle kehityksellensä. Haastateltava E tuntee itsensä paljon avoimemmaksi sekä tuntee, että on henkisesti kasvanut sekä oppineen selviytyneen erilaisista tilanteista vaihdon aikana. Piti selviytyä. Itsetunto ja itsevarmuus on lisääntynyt. Vaikka haastateltava E ei ole aikaisemminkaan ollut ujo, esimerkiksi englannin puhuminen tai tuntemattomien kanssa kommunikointi on ollut aiemmin haasteellista. Nyt hän ei tunne enää epävarmuutta esiintyessä isommalle joukolle oli se sitten suomeksi tai englanniksi. Ja esimerkiksi työpaikalla hänen on helpompaa lähestyä englanninkielisiä asiakkaita, mitä ennen vaihtoa.

Niin kuin yläpuolen tuloksissa näkyy, monella opiskelijavaihto on vaikuttanut positiivisella tavalla itsetuntoon sekä itsevarmuuteen. Ennen vaihtoa, ei ollakaan niin varmoja siitä, kuka oikeasti sisimmässään on ja sitä mennään tietyllä tapaa etsimään.

6.4 Työllistyminen, urakehitys ja opinnot

Haastateltavat A, B, C ja E toivat haastattelun aikana ilmi, että työn haussa he mainitsivat olleensa opiskelijavaihdossa ulkomailla. Joko ihan työhakemuksessa, ansioluettelossa, LinkedInissa tai työhaastattelun aikana. Haastateltava A uskoo, että ulkomailla opiskelu etenkin yliopisto tasolla on positiivisia vaikutuksia työnhaussa, sillä se kertoo työnantajalle hakijan itsenäisyydestä, että on käynyt ulkomailla opiskelemassa. Haastateltava C:llä oli vähän sama, että työnantajat ovat olleet positiivisesti yllättyneitä, että on käynyt vaihdossa ulkomailla. Työnantaja näkee, että on kokeillut, tehnyt ja nähnyt paljon asioita ulkomailla. Haastateltava B kertoi olevansa epävarma siitä, kuinka paljon työpaikat arvostavat kansainvälistä kokemusta, mutta että ainakin hän itse on hyvin ylpeä siitä, että on kerryttänyt kansainvälistä osaamista. Tämä osoittaa työpaikoille sen, että häntä ei pelota uusien asioiden kokeminen. Matkailualalla hän uskoo, että myös sillä on iso vaikutus, millaisena tyyppinä sinut nähdään, ei niinkään, että minkälaiset arvosanat sinulla on todistuksessa. Myös vanhemmat ihmiset, keillä ei ollut mahdollisuutta lähteä ulkomaille, ihailee sitä. Haastateltava E kertoo töitä hakiessa, että on ollut vaihdossa ja kertoo myös siitä, mitä siellä on opiskellut sillä opinnot eroavat hyvin paljon verrattuna suomeen. Hän veikkaa, että opiskelijavaihdolla on hyviä vaikutuksia ja se on hyvä työmarkkina, sillä se näyttää, että on kansainvälistynyt ja se taas näyttää hyvälle papereissa.

Haastateltava A kertoo kurssien olevan aika haastavia omassa vaihtomaan yliopistossaan. Hänen täytyi tehdä erittäin paljon töitä kurssien läpäisemiseksi eikä enää tavoitellut hyviä arvosanoja. Tavoiteltiin enemmänkin vähimmäisvaatimuksia, mutta silti hänen täytyi nähdä paljon vaivaa sen eteen, että edes pääsisi kurseista läpi. Vaihtokokemus oli rankka opintojen osalta ja palatessa suomeen, opiskelumotivaatio laski hetkellisesti. Tähän liittyi myös se, että vaihdosta poiketen ei opetusta tapahtunut fyysisesti luokkahuonetiloissa toisten opiskelijoiden kanssa vaan kokonaan etänä. Haastateltava A uskoo, että jos olisi jatkanut opiskelua siellä pidempään, opiskelumotivaatio olisi pysynyt korkeammalla pidempään. Haastateltava A kokee myös, että omasta koulusta suomen puolelta ei saanut enää hirveästi tukea, kun oli saapunut paikan päälle vaihtomaahan. Jos oli ongelmia joittenkin kurssien kanssa tai muuta, viestittely suomeen oli tosi haastavaa ja siinä kesti aina todella kauan.

Jatko-opiskeluja miettien, haastateltava A haluaisi mennä uudelleen vaihtoon, jos semmoinen tilaisuus tulisi esimerkiksi ylemmässä ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa. Hän myös kertoi haastattelussa, että voisi ehkä joskus muuttaa ulkomaille ja työskennellä siellä. Ennen vaihtoa hän ei

ollut edes miettinyt tätä vaihtoehtoa, mutta vaihdon seurauksena hän näki kuinka helppoa, on lähteä ulkomaille ja kuinka hyvin siellä pärjää. Hän tajusi myös sen, että Euroopan maat ovat hyvin samanlaisia, joten olisi helppo lähteä työskentelemään jonnekin Euroopan sisälle.

Haastateltava D:llä vaihto vahvisti sitä, että on oikealla alalla. Se konkretisoitui vaihdon aikana ja tuli varmuus, että tämä ala on se mitä haluaa tehdä. Vaihto auttoi myös opiskelumotivaatioon positiivisella tavalla. Kun pääsi hetkeksi olemaan jossain muualla, kun suomessa ja opiskelemaan vähän erillä tavalla, se auttoi suomen opiskeluihin tekemällä siitä paljon mielenkiintoisemman sekä sen jälkeen asenne koko opintoihinkin muuttui positiivisella tavalla. Mitä opintoihin tulee, kurssit olivat aika samantyyppisiä mitä suomessa. Tunneilla mainittiin useasti suomi ja pidettiin sitä esimerkeinä monessa kohtaa, joka oli hauska huomata. Yksi kurssi oli kuitenkin pelkästään matkakohteista ja miten tehdä niistä kestävämpiä tai että millä niitä pystyy auttamaan matkailun avulla. Nykyään tosi monet ihmiset matkustavat tiettyihin kohteisiin ja sitten ne kohteet saatavat kärsitä siitä. Haastateltava D ei ollut ennen ajatellut, että tämäkin voisi olla yksi tulevaisuuden työtehtävä hänelle.

Haastateltava D:n koulun opiskelutyö oli tosi erilaista mitä suomessa, enemmän semmoista yliopisto opiskelua, että tehtiin paljon esseitä ja joka oli samaan aikaan tosi paljon itsenäisempää. Siellä odotettiin opiskelijan olevan hyvin itsenäinen ja tietoinen siitä, että mitä tekee. Suomessa, Haaga-Heliassa, vaikka opiskelu olikin hyvin itsenäistä, opettajat olivat kuitenkin hyvin tiiviisti mukana ja annettiin selkeät tehtävänannot. Suomessa osataan kirjoittaa esseitä jo yläasteelta asti, kun taas Englannissa toisen vuoden opiskelijat tuntuivat olevan hukassa, vaikka ohjeet olivat hyvin tarkat. Opetettiin hyvin pikku tarkasti, mutta samalla odotettiin, että opiskelijat hallitsisivat ne. Mitä tulee työmahdollisuuksiin, haastateltava D ei ollut aikaisemmin ajatellut tekevänsä töitä Suomessa, mutta vaihdon jälkeen hän näkee sen mahdollisuutena. Vaihdon aikana hän sai uuden näkökulman Suomesta. Ennen vaihtoa hän ajatteli suuntaavansa suoraan ulkomaille, mutta nyt vaihdon jälkeen, hän harkitsee uran aloittamista Suomessa ja sen kautta mahdollisesti siirtymistä ulkomaille.

Haastateltava B koki hyvin suuren asenteen muutoksen vaihdossa ollessa opiskeluiden osalta. Suomessa ollessaan hän opiskeli korona aikana, joka toi mukanaan paljon säädöksiä ja byrokrattisia asioita ja siksi hän saattoi joskus olla jääräpäinen ja suhtautua opiskeluun huonolla asenteella. Vaihdon aikana asenne muuttui kuitenkin täysin. Hän alkoi rentoutumaan ja alkoi suhtautumaan opintoihin ihan eri tavalla. Hän alkoi ymmärtämään, että oli itse valinnut opintonsa ja että hänen on suoritettava ne, vaikka se ei aina niin kivalta tuntunutkaan. Vaihdon aikana haastateltava B myös tajusi, miten paljon opiskelijat muissa maissa joutuvat maksamaan opinnoistaan. Tämä herätti hänessä hyvin etuoikeutetun tunteen, kun ymmärsi, että suomessa koulutus on ilmaista ja opiskelijoille jopa maksetaan opiskelusta. Tämä herätti haastateltava B:ssä vastuuntunnollisuutta

ja halun jatkaa opintoja, koska hänen on mahdollista hakea jatko-opintoihin ilman kustannuksia. Varsinkin kun jatko-opintoja arvostetaan niin ulkomailla, kuin Suomessa ja se näyttää hyvältä ansioluettelossa.

Haastateltava C huomasi, että vaihto vaikutti hyvin paljon työsuunnitelmiin. Vaihdon jälkeen hänen alkoi tekemään mieli lähteä ulkomaille töihin sekä nähdä enemmän maailmaa ja asua eri paikoissa. Ennen vaihtoa hänellä ei ollut juurikaan ajatellut, että voisi hakea ulkomailta töitä. Nyt hän haluaisi tehdä ulkomailla pieniä määriä töitä esimerkiksi Australiasta. Samaten haastateltava E:llä vaihto varmisti sen, että hän voisi lähteä ulkomaille töihin ja olla siellä pidemmän aika, mutta valitettavasti Skotlantiin se on hieman hankalampaa, sillä se ei ole enää Euroopan Unionissa. Vaihto kuitenkin näytti sen, että on kyky pärjätä ulkomailla noinkin pitkään ja että omalla englanninkielen taidollakin pärjää, aikaisemmin se oli ollut esteenä.

Kuva matkailualasta laajentui myös vaihdon aikana, sillä haastateltava E:n yliopistossa oli hyvin erilaisia matkailukursseja kuin meillä täällä Suomessa. Nyt hänellä on enemmän tietoisuutta työllisyysmahdollisuuksista esimerkiksi mahdollisuus työskennellä seikkailumatkailun parissa. Koulussa oli suurimmaksi osaksi skotlantilaisia opiskelijoita, mutta joitakin englantilaisia oli myös. Englantilaisilla oli se ero, että heidän piti maksaa koulutuksesta, kun taas skotlantilaisten tai meidän suomalaisten ei tarvinnut.

6.5 Kommunikaatio- ja kielitaito

Vaihdon aikana haastateltava A koki joitakin kommunikaatio haasteita. Esimerkiksi asioidessaan apteekissa, lääkärissä tai koulun infossa häntä yllätti se, että henkilökunta ei puhunut ollenkaan englantia. Se oli haastavaa, kun ei ollut yhteistä kieltä paikallisten kanssa. Vaihdon aikana haastateltava A:n kielitaito kuitenkin vahvistui, erityisesti englannin ja espanjan kielissä. Hän opiskeli täysin englanniksi ja joutui käyttämään sitä kaikissa koulutehtävissä, mikä kehitti hänen kielitaitoansa merkittävästi. Kokeet, raporttien teko ja kommunikointi muiden ihmisten kanssa tapahtui kokonaan englanniksi, sillä se oli kaikille yhteinen kieli. Vähän perustaa espanjan kieleen haastateltavalla oli jo entuudestaan ja vaihto aikana espanjan kieli vahvistui jonkun verran, mutta erityisesti puhumisen osa-alueella. Koko vaihdon aikana hän piti yllä espanjan kielen osaamista esimerkiksi Duolingo-sovelluksen avulla tai ja harjoittelemalla sitä muuten. Näin vaihdon jälkeen haastateltava A on huomannut, että nykyisessä työpaikassaan hän on pystynyt kommunikoimaan espanjalaisten turistien kanssa ja ymmärtämään heitä melko hyvin. Espanjan kieltä on kuitenkin vaikeaa ylläpitää nyt Suomessa, sillä sitä ei juurikaan enää käytä.

Haastateltava D oli aikaisemmin asunut ulkomailla, joten englannin kielen puhuminen oli hänelle jo ennestään hyvin vahva. Hänen ollessaan Englannissa, kaikki kommunikointi muiden ihmisten kanssa tapahtui englanniksi ja sitä tapahtui päivittäin. Haastateltava D:llä kehittyi englannin kielen taito erityisesti akateemisesti. Haasteita tuli vastaan, erityisesti koulutehtävissä, kun täytyi kiinnittää erityistä huomiota, että kirjoittaisi akateemisesti oikein. Suomessa hänen omassa ammattikorkeakoulussaan raportteja oli tehty paljonkin englanniksi, mutta silloin sen ei tarvinnut olla akateemisesti niin täydellistä. Toisinaan haastateltava D:llä oli vaikeuksia ilmaista itsenään koulutunneilla Englanniksi. Opettajat olivat kuitenkin tottuneet ulkomaalaisiin opiskelijoihin, ja he osasivat auttaa opiskelijaa löytämään oikean sanan tai ainakin he ymmärsivät mitä opiskelija yritti sillä sanalla hakea.

Haastateltava B kertoi englannin kielen parantuneen huomattavasti. Monet kieliopivirheet korjaantuivat sekä itsevarmuus sen puhumiseen kohentui. Myös akateeminen kirjoittaminen parantui merkittävästi. Vaikka ensinnä se oli aluksi vaikeaa, päivittäinen harjoittelu auttoi kielen luontevuudessa. Paikallinen kieli eli espanjan kieli harjaantui vaihdon aikana myös, esimerkiksi erilaisilla kursseilla sekä päivittäisellä käytöllä. Aiemmat espanjan kielen kurssit toimivat hyvänä pohjana ja auttoivat laajentamaan sanavarastoa sekä kehittämään verbejä ja sanoja entisestään.

Haastateltava E:n kieli taito kehittyi myös huomattavasti. Vaihtomaassaan Skotlannissa paikalliset puhuivat englantia äidinkielekseen ja sen ansiosta haastateltava E:n kielitaito kehittyi, varsinkin sanavarasto laajentui. Tämän myötä englannin kielen puhuminen sekä kirjoittamisen taito kehittyi, mutta pääasiallisesti puhuminen on kehittynyt. Joitakin asiatekstejä on jopa helpompi kirjoittaa englanniksi mitä suomeksi. Aluksi kuitenkin Skotlannissa oli vaikeaa, kun ei ymmärtänyt paikallista aksenttia. Aksentti ei edes kuulostanut lainkaan englannilta, mutta siihen tottui nopeasti. Heillä on hyvin paljon erilaisia sanontoja ja murteita kuten meilläkin täällä suomessa, niin niiden kanssa on edelleen hieman hukassa, mutta kuitenkin joka päivä oppi jotain uutta. Haastateltava E kertoi myös, että kaikki hänen koulussaan ei ollut Skotlantilaisia, joten kaikilla ei ollut samaa aksenttia, joka teki ymmärtämisestä helpompaa.

Samaten haastateltava C:n kielitaito parani todella paljon. Hänellä oli hyvänä etuna se, että hän oli englanninkielisessä maassa kuten haastateltavat D ja E ja että pääsi puhumaan kieltä, jota hän osasi aikaisemmin. Haastateltava C:llä parani englannin kielen taito, sillä tavalla, että siitä tuli paljon sujuvampaa. Esimerkiksi hän alkoi ajattelemaan englanniksi, kun oli yksin kotona tai tekevässä jotain muuta. Enimmäkseen puhuminen sekä ymmärtäminen englannin kielessä kehittyi, mutta myös jonkun verran akateemisesti. Joitakin haasteita tuli vastaan irlantilaisien aksenteissa ja slangissa, varsinkin kun jutteli vanhempien ihmisten kanssa. Haastateltava C kuitenkin ymmärsi

hyvin mitä ihmiset sanoivat, vaikka olikin vahvempikin aksentti ja vaihdon myötä ollessaan Irlannissa pidempään aikaan, aksentin ymmärtäminen kehittyi.

6.6 Kulttuuriosaaminen

Haastateltava A:lle espanjalainen kulttuuri oli jo entuudestaan tuttu. Se kuitenkin mikä yllätti, oli että kuinka vaikeaa oli hoitaa perusasioita maassa, joka oli ollut hänelle jo entuudestaan tuttu. Esimerkiksi arjen käytännönasioissa. Kun täytyi vaihtaa asuntoa tai lääkärikäynti sairastuessa aiheutti haasteita. Asunnoissa kuului äänet, seinät olivat ohuita ja lattiat kylmiä, pesuhuoneet homeessa, mikä oli aivan erilaista mitä Suomessa. Tuollaiset asiat aiheuttivat hieman kulttuurishokkia. Vaihdoissa korostui kulttuurien moninaisuus muiden vaihto-oppilaiden kautta. Samassa yliopistossa haastateltava A:n kanssa oli vaihto-oppilaita ja ydin kaveriporukassa oli opiskelijoita esimerkiksi Sveitsistä, Ranskasta ja Yhdysvalloista ja tämä avarsi hänen maailmansa katsomusta. He huomasivat, että Euroopassa olemme yleisesti samankaltaisia ja isoimmat erot tulivat esiin esimerkiksi amerikkalaisten kommunikointi tyyliä. Haastateltava keskusteli muiden vaihto-oppilaiden kanssa paljon siitä, mitä mielikuvia heillä oli toistensa kotimaista ja millaisia kokemuksia heillä oli niistä ja että oli käynyt. Vaikka kaikki oli eri maista, keskustelut olivat avoimia ja maat olivat hyvin samankaltaisia.

Paikalliset auttoivat, jos kysyi apua, esimerkiksi haastateltava A kysyi neuvoja hänen koiraansa liittyen. Haastateltava A kuitenkin kertoi, että eniten hän sai vinkkejä ja tietoa vaihtokohteestaan koulussa järjestettävissä tapahtumissa muilta vaihto-oppilailta, jotka olivat käyneet aikaisemmin samassa vaihtokohteessa. Kysyttäessä historiasta, haastateltava A kertoi heidän koulussaan olleen yksi espanjan kurssi, joka käsitteli eri espanjan alueita sekä niiden historiaa ja tapoja. Kurssilla he kävivät hyvin kattavasti läpi kaikki Espanjan autonomiset alueet. Myös koulun ulkopuolella haastateltava A otti joistakin asioita selvää, jos halusi tietää enemmän. Esimerkiksi se, että miten Katalonia on paikallisille niin iso juttu.

Haastateltava D sopeutui erittäin nopeasti uuteen ympäristöön, sillä hän oli aikaisemminkin asunut Englannissa ja tunsi sen kulttuurin entuudestaan. Koti-ikävää tuli myöhemmin vaihdon aikana, mutta kun perhe tuli käymään ja kavereita asui samassa maassa, se helpottui. Shokkina tuli kuitenkin se, että haastateltava asui soluasunnossa oman ikäisten kanssa, jotka olivat Brittiläisiä. Hän ei ollut aikaisemmin suomessakaan asunut oman ikäisten kanssa, joten siihen täytyi sopeutua. Brittiläinen kulttuuri oli kuitenkin aika samanlaista mitä suomessa, mutta suomalaiset ovat vähän enemmän yksinään ja hoitavat myös asioita enemmän yksin. Haastateltava D:lle tuli vaihdon aikana hyvin tiivis kaveriporukka, joidenka kanssa vietti hyvin paljon aikaa vapaa-ajalla. Uusia taitoja mitä tuli ilmi, oli esimerkiksi se, että pystyi hoitamaan semmoisia asioita mitä suomessakin täysin

englanniksi. Asioita mitä ei koskaan ajatellut, että pystyisi hoitamaan englanniksi, niin nykyään se menee ihan ilman ajattelua.

Haastateltava D:n mielestä oli hauska huomata, miten eri maista tulevat ihmiset käyttäytyivät hyvin saman tyyppisesti ja heistä pystyi päättämään mistä he tulevat. Suomalaiset ovat hyvin tarkkaavaisia ja ihmiset tunnistivat haastateltavan olevan Pohjoismaista. Ranskalaiset olivat taas hyvin suoria ja voimakkaita persoonia, mikä oli hyvä tietää etukäteen kommunikoinnissa. Aluksi eri kulttuurien kanssa oli haasteita, mutta kun oppi tuntemaan ihmiset paremmin, kommunikatio sujui paljon paremmin. Haastatteleva on oppinut vähentämään ennako-oletuksia ja suhtautumaan avoimemmin ihmisiin. Ensivaikutelma on hyvin tärkeä, mutta todellinen tunteminen vaatii usein enemmän aikaa ja tilannetta voi arvioida uudelleen. Eroa englannin ja suomen kulttuurissa ja arvoissa oli se, että Englannissa ollaan tosi pitkään kohteliaita ja kysytään mitä kuuluu, mitä Suomessa taas ei ole. Englannissa on iskostettu ihmisiin viimeiseen asti, että ollaan tosi kohteliaita ja että vältettäisiin konfliktitilanteita. Myös haastateltava D huomasi, kuinka tärkeää erityisesti vanhemmille ihmisille ja opettajille on kuningatar ja kuningasperhe. Esimerkiksi kuningattaren juhlia valmistettiin Englannissa koko kevään ajan. Myös seuraamalla uutisia ja ihan arki elämää, tuli haastateltavalle enemmän tutuksi englantilaisten arvot, normit ja historia.

Haastateltava B:n vaihtokokemuksessa kansainvälinen ympäristö oli vahvemmin läsnä kuin paikallinen kulttuuri. Kommunikointia ei paljoa tullut paikallisten kanssa paitsi joidenkin työntekijöiden tai opettajien kanssa. Arjen tilanteet, kuten kaupassa käynti tai naapurien moikkaaminen alkoi sujua espanjaksi toistojen jälkeen. Vaihdon aikana haastateltava B vietti enemmän aikaa muiden vaihtopilaiden kanssa kuin paikallisten. Haasteita aiheutti esimerkiksi käynnit lääkärissä, kun terveydenhuolto ei välttämättä ollut niin tasokas. Samoten lääkkeet ei tehonnut samalla tavalla mitä suomessa ja kaiken tämän lisäksi puhelin varastettiin, mikä pilasi kaikki pankkiasiat ja vuokranmaksun.

Kysyttäessä paikallisesta historiasta ja sen tärkeydestä haastateltava B kertoi, että historian opiskelu alkoi kiinnostamaan sekä koulussa että vapaa-ajalla ja alkoi oppimaan erityisesti Barcelonan kaupungin historiasta sekä kulttuurista. Keskustelut muiden kansainvälisten ihmisten kanssa usein liittyivät siihen, kuinka historian tapahtumat liittyvät nykyhetkeen. Yleissivistystä karttui runsaasti juttelemalla muiden kanssa. Haastateltava on ollut aina utelias ja jos jokin asia jää epäselväksi, hän ottaa siitä heti selvää. Haastateltava B:n mielestä on hyvin tärkeää olla perillä perusyleissivistyksen asioista, varsinkin tässä maailman tilanteessa. Vaihdon jälkeen hänellä on tullut halu jatkuvasti oppia lisää ja ymmärtää syvemmin eri asioiden taustoja. On tärkeää ymmärtää, miksi jotkut ihmiset käyttäytyvät tietyllä tavalla, sillä siihen vaikuttaa heidän historiansa, kulttuurinsa ja uskontonsa.

Haastateltava C kertoo vaihdon olevan hyvin tapahtumarikas ja olleen älyttömän siisti kokemus. Vaihdon aikana hän pääsi tekemään ja näkemään erittäin paljon ja koulun suhteen oppi eri

metodeja, tutustui 20 hengen vaihto-opiskelija porukkaan ja pääsi matkustelemaan vaihtokaupungin ulkopuolelle. Aluksi haastateltava pohti hieman koti-ikävää, sillä ei ollut vielä tutustunut muihin ihmisiin, mutta vaihdon lopussa olisi halunnut jäädä vielä pidemmäksi aikaa. Irlanti oli hyvin lähellä pohjoismaiden kulttuuria, joten kulttuurishokkia ei sinänsä tullut. Yksi asia minkä haastateltava C huomasi erona suomeen oli se, että pubeja oli joka kulmalla ja työläiset menivät suoraan töistä puubiin ja sitten kotiin ja seuraavana päivänä uudelleen. Irlannissa oli myös paljon kodittomuutta, joka näkyi hyvin selvästi, ja mihinkä ei ollut tottunut suomalaisena. Vuokranhinnat Dublinissa olivat todella korkealla ja vuokranantajien ei tarvitse panostaa niihin, sillä siellä on niin suuri asumispula.

Haastateltava C kertoo vaihdon jälkeen huomattavasti ymmärtäneen paremmin eri kulttuureja ja niiden ihmisiä. Vaikutus on ollut merkittävä. Vaihdon aikana kulttuurierot olivat hyvin paljon pinnalla ja isona keskustelunaiheena. He tutkivat eri kulttuurin eroja ja niiden samanlaisuuksia, esimerkiksi syömisajoista keskusteltiin paljon. Espanjalaiset syövät illallisen 22 aikaan illalla, kun taas suomalaiset 18 aikaan. Paikallisten kanssa haastateltava ei ollut juurikaan tekemisissä, sillä paikalliset opiskelijat olivat tunteneet toisensa jo pitkään, mikä teki ystävyyden haastavammaksi.

Haastateltava C:n yliopistolla käytiin kurssi, joka keskittyi turismin vaikutuksiin vähemmän kehittyneissä maissa ja se avasi haastateltavan silmät. Kurssilla käsiteltiin esimerkiksi alkuperäiskansojen turismia ja sen vaikutuksia heidän elämäänsä ja kulttuuriinsa. Nykyään haastateltava harkitsee tarkemmin matkoilla tehtäviä valintoja, kuten ostaessaan juomia tai valitessaan hotelleja, sillä hän haluaa tukea paikallisia enemmän. Irlannin historiaakin tuli opiskeltua eri kursseilla ja nykyään haastateltava ymmärtää paremmin Irlannin historiaa ja tietää miten Englanti on joskus vaikuttanut Irlantiin.

Haastateltava E havaitsi, että vaihdon jälkeen hän on suhtautunut ihmisiin avoimemmin, ilma ennako-oletuksia. Vaikka hän on aina ollut suvaitsevainen, hän kokee sen nyt vahvemmin. Hän myös huomasi, että kulttuurieroja on aika vähemmän mitä aikaisemmin ajatteli esimerkiksi Suomen ja Saksan välillä. Toki pieniä eroja löytyy esimerkiksi skotlantilaisten välillä. Paikalliset auttoivat tarkistamaan esimerkiksi kieliopin koulutehtävissä ja olivat heti valmiita opettamaan ja auttamaan. Skotlantilaiset olivat vieraanvaraisia, ystävällisiä sekä helposti lähestyttäviä. Vaihto-opiskelijat saivat myös paljon reissuvinkkejä, että mihin kannattaa mennä ja mitä tehdä. Samaten, että mitä kannattaa maistaa tai syödä.

Vaihdoissa haastateltava E puhui hyvin paljon eri kulttuureista ja niiden eroista. Hänestä oli hyvin mielenkiintoista oppia muiden kokemuksista ja kertoi mielellään myös, miten me suomessa toimitaan ja miten me asioita täällä tehdään. Jakamalla ja oppimalla toisten kulttuureista ja eri maiden käytännöistä avaa silmiä ja auttaa ymmärtämään maailmaa monipuolisemmin. Nykyään haastateltava E menee matalammalla kynnyksellä juttelemaan englantia puhuville ihmisille ja pystyy

tarjoamaan apua ilman suurempia mietiskelyjä. Esimerkiksi töissä ennen opiskelijavaihtoa haastateltavan kävi mielessä läpi keskustelun, jonka piti englantilaisten asiakkaiden kanssa käydä, mutta nyt hän ei edes mieti etukäteen vaan menee suoraan juttelemaan.

Haastateltava E tiesi hyvin paljon Skotlannin historiasta, sillä hän oli perehtynyt siihen jo etukäteen. Joillakin oppitunneilla käytiin läpi maan historiaa ja että miten Skotlanti on syntynyt. Koulun oli hyvin luonnonläheinen ja kaikki opinnot perustuivat ilmastonmuutoksen pohjalta. Se oli hyvin isona osana tunteja ja kaikki aiheet pyörivät sen ympärillä. Haastateltava kokee nyt olevan enemmän tietoinen ilmastonmuutoksesta. Hän on kyllä aina ollutkin ympäristövastuullinen ihminen, mutta kiinnittää nyt vielä enemmän huomiota ilmastonmuutokseen.

7 Pohdinta

Opinnäytetyön viimeisessä luvussa käymme läpi pohdintaa opinnäytetyön tutkimuksesta. Tähän sisältyvät tutkimustuloksista tehdyt johtopäätökset sekä tutkimuksen luotettavuuden arvioiminen. Viimeisessä alaluvussa kerrotaan vielä tarkemmin opinnäytetyön tekemisestä sekä omasta oppimisesta.

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää miten opiskelijavaihto vaikuttaa matkailualan opiskelijoihin. Tutkimus jaettiin kolmeen eri alaongelmaan: ”Kuinka opiskelijavaihto vaikuttaa matkailualan opiskelijoiden identiteettiin ja minäkuvaan?”, ”Kuinka opiskelijavaihto vaikuttaa matkailualan opiskelijoiden työllistymiseen sekä urakehitykseen?” ja ”Miten opiskelijavaihto vaikuttaa matkailualan opiskelijoiden kommunikaatio- ja kielitaitoihin sekä kulttuuriosaamiseen?” Näiden alaongelmien vastauksien lisäksi haastatteluissa tuli ilmi muutakin huomioitavaa, joista kerrotaan enemmän seuraavassa alaluvussa.

7.1 Johtopäätökset

Tutkimuksessa kerätty aineisto oli erittäin mielenkiintoista sekä monipuolista, sillä kaikilla haastattavilla oli ihan omanlaiset kokemukset vaihtoajasta. Tutkimustuloksista kävi kuitenkin ilmi hyvin vahvasti se, että kuinka paljon oikeasti opiskelijavaihto vaikuttaa matkailualan opiskelijoihin eri tavoin esimerkiksi identiteetin muutoksena. Tutkimuksen vastauksista korostuu opiskelijavaihdon positiivinen vaikutus opiskelijoiden itsetuntoon sekä itsevarmuuteen. Kyky selviytyä arjen eri tilanteista ulkomailla aivan yksin, vahvisti monen itsetuntoa ja ajatusta, että mikään ei enää pidätä heitä. Usko siihen, että pärjää ulkomailla pidemmänkin ajan jakson, lisäsi kiinnostusta ajatuksesta lähteä ulkomaille uudestaan joko opiskelemaan tai töihin. Kasvava halu haastaa omaa itseään entistä enemmän ja halu kokeilla uusia asioita lisääntyi vaihdon myötä. Myös vapauden tunne olla oma itsensä ja olemassa olevien piirteiden vahvistuminen näkyi tuloksissa. Opiskelijavaihdon aikana tuli luotua ystävyysuhteita ja joidenka kanssa on edelleen tekemisissä. Haastatteluissa nousivat erityisesti pinnalle itsevarmuuden ja itsetunnon lisääntyminen sekä arjesta selviytymisen taito.

Vaihdon aikana opiskelijat saivat paljon tietoa eri maiden kulttuurista sekä historiasta, mikä avasi heidän näkökulmiansa maailmankatsomukseen. Niin paikallisesta kulttuurista kuin muiden vaihtopilaiden kotimaistaan. Kommunikointi eri kulttuuritaustasta tulevien ihmisten kanssa kehittyi ja auttoi ymmärtämään toisiaan paremmin. Kulttuurierojen tiedostaminen ja niiden merkitysten ymmärtäminen nousivat keskeiseen rooliin vaihdon jälkeisessä ajattelussa. Tutkimusten vastausten perusteella vaihto vaikutti siihen, miten opiskelijat lähestyvät nykyään avoimemmin eri kulttuureista tulleisiin ihmisiin ja ovat entistä kiinnostuneimpia ymmärtämään heitä. Ennako-olettamukset muista ihmisistä vähentyi tutustuessa eri kulttuurista tuleviin.

Kielitaidollisesti opiskelijavaihdolla oli suuri merkitys sen kehittymiseen. Englannin kielen taito kehittyi eri osa-alueilla. Akateemisesti hyvin paljon, sillä kaikilla oli englanniksi kursseja yliopistoiltaan. Heidän täytyi kirjoittaa esimerkiksi raportteja sekä tehdä kokeet englanniksi. Tämän lisäksi englannin kielen ymmärtäminen sekä sen tuottaminen vahvistui, sillä sitä käytettiin jokapäiväisessä elämässä. Kielioppivirheet vähentyivät ja tuli itsevarmuutta puhua englantia, myös heidän kanssaan kenenkä äidinkieli oli englanti. Joitakin haasteita oli kommunikaatiossa varsinkin aluksi paikallisten kanssa, jos ei yhteistä kieltä ollut tai jos oli, niin aksentin ymmärtäminen tuotti välillä haasteita.

Monet mainitsivat, että hakiessaan töitä he kertovat olleensa opiskelijavaihdossa. Joko kirjoittavat ansioluetteloonsa, hakemukseensa tai sitten kertovat työhaastattelun aikana. Työnantajat usein arvostavat kansainvälistä osaamista, sillä se osoittaa itsenäistymistä, heittäytymiskykyä ja kulttuurillista osaamista. Näiden taitojen omaaminen voi erottaa hakijan positiivisesti muista hakijoista. Tuloksista kävi ilmi, että opiskelijavaihdon jälkeen ajatus ulkomailla työskentelystä lisääntyi monella ja toisella taas päinvastainen ajatus. Nyt kun on jo kerran kokeillut asua ulkomailla pidemmän ajan tietää, että se onnistuu ja on matalampi kynnyks hakea töitä ulkomailta. Opiskelijavaihdolla on siis positiivisia vaikutuksia myös työnhakuun.

Opiskelijavaihto avasi monille uusia mahdollisuuksia sekä tulevaisuudensuunnitelmia. Opiskelutyylit sekä sisältö eroavat ulkomailla Suomesta opetetusta ainakin osittain, mikä toi uudenlaisia näkökulmia ja ajatuksia tulevista mahdollisista työpaikoista esimerkiksi seikkailumatkailun parissa. Kokemus opiskelusta ulkomailla oli myös hyvin herättävä osalle, sillä he tajusivat, että kuinka etuoikeutettuja he ovat, kun Suomessa opiskelu on ilmaista ja monet ulkomailla joutuvat maksamaan siitä. Tämä herätti vastuuntuntoa ja halua jatkaa opintoja vielä ammattikorkeakoulun jälkeenkin.

Haastattelun loppuun kysyttiin vielä, mitä neuvoja haastateltavat haluaisivat antaa vaihtoa harkitsevalle opiskelijalle. Vastauksissa tulee ilmi, että vaihtoon kannustetaan lähtemään avoimella mielellä sekä positiivisella asenteella, sekä että se voi tuoda myös erilaisia tunteita sekä haasteita. Mutta jos edes harkitsee vaihtoon lähtemistä, kannattaa lähteä. Vaihtoon lähteminen voi herättää pelkoa ja stressiä ja ne tunteet ovat normaaleita eivätkä estä hyvän kokemuksen saamista. Jos raha-asiat huolestuttaa, on hyvä muistaa erilaisten tukirahojen olemassaolo ja niiden hyödyntäminen. Avoimin mielin sekä uusiin kokemuksiin heittäytyminen on tärkeää. Jokainen vaihtokokemus on erilainen ja tarjoaa oppimismahdollisuuksia. Menee pitämään hauskaa, näkemään maailmaa ja tapaamaan uusia ihmisiä.

7.2 Tutkimuksen luotettavuuden arviointi

Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisella menetelmällä, sillä haastattelun avulla haluttiin saada syvällisempää tietoa tutkittavasta ilmiöstä. Haastattelu toteutettiin puolistrukturoidulla teemahaastattelulla. Tutkimusta varten haastateltiin yhteensä viittä matkailualan opiskelijaa, jotka olivat olleet opiskelijavaihdossa yhden lukukauden viimeisen kahden vuoden aikana. Haastattelut toteutettiin etäyhteydellä Zoomin avulla ja haastattelut nauhoitettiin. Jokaiseen haastatteluun oli varattu tunti aikaa, jotta haastateltava saisi rauhassa kertoa vaihtokokemuksestaan. Tämän jälkeen haastattelut kirjoitettiin puhtaaksi ja litteroitiin.

Haastatteluaineiston luotettavuus riippuu sen laadusta. Jotta laatu on mahdollisimman hyvä, on tärkeää suunnitella haastattelurunko tarkasti. Etukäteen on hyvä miettiä myös sitä, miten teemoja voi syventää ja pohdiskella mahdollisia lisäkysymyksiä. Toinen tapa millä aineiston laatua parannetaan, on huolehtimalla, että tekninen välineistö toimii sekä nopea litterointi haastattelujen jälkeen. (Hirsjärvi & Hurme, 8.1.) Tässä tutkimuksessa teemahaastattelun runko tehtiin hyvissä ajoin ennen haastatteluja. Kaiken varalta pohdittiin mahdollisia kysymyksiä etukäteen, jotta haastattelu olisi sujuvaa. Haastattelut toteutettiin Zoomin välityksellä ja tämä testattiin etukäteen moneen otteeseen itseksensä haastattelevan toimesta sekä myös testihaastattelun aikana. Myös näytöntallennusta koekäytiin, että varmasti toimisi. Haastatteluissa meni pari päivää kokonaisuudessaan ja tämän jälkeen haastattelut litteroitiin käsin kirjoittamalla koneelle samalla viikolla.

7.3 Opinnäytetyöprosessi ja oma oppiminen

Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia opiskelijavaihdon vaikutuksia matkailualan opiskelijoihin. Opinnäytetyön tutkimusongelmana oli selvittää, mitä vaikutuksia opiskelijavaihdolla on matkailualan opiskelijoiden henkilökohtaiseen ja persoonalliseen sekä ammatilliseen kehittymiseen. Tässä onnistuttiin. Tuloksissa tuli ilmi, että henkilökohtaisella tasolla opiskelijavaihto vahvistaa itseluottamusta ja itsenäisyyttä, sillä se pakottaa usein kohtaamaan uusia tilanteita ja ratkaisemaan uusia ongelmia vieraassa ympäristössä. Se avaa myös uusia näkökulmia maailmaa ja kulttuureihin, mikä taas laajentaa ymmärrystä erilaisuutta kohtaan ja lisää avarakatseisuutta. Opiskelijavaihto myös edistää sopeutumiskykyä ja joustavuutta uusissa tilanteissa, kehittää kommunikaatiotaitoja sekä kykyä toimia monikulttuurillisessa ympäristössä.

Ammatillisesti opiskelijavaihto edistää kansainvälisiä taitoja kuten kielitaitoa ja kulttuuriosaamista, mikä on hyödyllistä nykypäivänä monilla aloilla. Se voi myös erottaa työnhakijan työhaussa, sillä vaihtokokemus osoittaa, että henkilö osaa heittäytyä tilanteisiin, pystyy sopeutumaan eikä pelkää kokeilla jotain uutta. Lisäksi vaihto voi tarjota verkostoja ja kontakteja, jotka voivat olla hyödyllisiä tulevaisuudessa työhaussa.

Näitä tuloksia voi hyödyntää esimerkiksi opiskelijavaihdon suunnittelussa sekä siitä tiedottamisessa. Tutkimusraportti tarjoaa myös hyödyllistä tietoa opiskelijoille omaehtoiseen tiedonhakuun opiskelijavaihdosta. Vaihdon positiivisten vaikutusten tuominen paremmin opiskelijoiden tietoisuuteen saattaa myös lisätä kiinnostusta vaihtoa kohtaan.

Opinnäytetyön suunnitteleminen alkoi 2023 toukokuussa, kun keksin kiinnostavan aiheen. Projektin suunnitteleminen alkoi hyvissä ajoin ennen kesää ja tavoitteeksi oli saada opinnäytetyö tehdyksi ennen joulukuuta. Koko opinnäyteprosessiin siis varattiin 7 kuukautta aikaa. Ensimmäisinä kuukausina kesätyöt kiinnittivät tekijän huomion, ja sen takia opinnäytetyön teko jäi taka-alalle. Prosessin alussa olin kuitenkin tehnyt tarkan suunnitelman sekä aikataulutuksen opinnäytetyön etenemiselle ja tätä onnistuin noudattamaan melko hyvin. Marraskuussa kuitenkin uusi työ yllätti täysin ja aikataulusta täytyi joustaa, mutta tavoitteeseen päästiin.

Olen hyvin tyytyväinen valitsemaani aiheeseen, sillä opinnäytetyön tekeminen oli hyvin mielenkiintoista. Opinnäytetyön kirjoittamista helpotti se, että olin itse käynyt opiskelijavaihdossa myös ja pystyin samaistumaan moniin vastauksiin, mitä haastatteluissa kävi ilmi. Olen aina miettinyt, että minkälaisia kokemuksia muilla on ollut opiskelijavaihdosta ja tämä näytti sen mitä arvelinkin. Opiskelijavaihto kasvattaa hyvin paljon ja se on semmoinen kokemus mitä ei unohda. Kun tein haastatteluja tätä tutkimustani varten, huomasin haastateltavien ilmeistä ja eleistä, kuinka mielellään he puhuivat heidän vaihdoistaan. Tätä oli todella mukava tehdä.

Mielestäni onnistuin hyvin tulosten analysoimisessa. Haastattelujen jälkeen litteroin käsin haastattelut ja se vei erittäin paljon aikaa, mutta päädyin siihen, sillä sitä kautta muistaisin paremmin haastattelut ja siten olisi nopeampaa kirjoittaa haastattelujen tulokset raporttiin. Kirjoittaessa teoriaosuutta, oli haastavaa löytää luotettavia lähteitä. Se vei hyvin paljon aikaa ja energiaa, mutta opin ainakin mistä etsiä tietoa. Tämän lisäksi opin kirjoittamaan asiatekstiä sekä löysin itseltäni pitkäjänteisyyttä.

Lähteet

Agarwal, O.P. Effective Communication-I. Himalaya Publishing House. Mumbai.

Alanen, A. 15.5.1994. Generatiivisuus Eriksonin kehitysvaihe-teoriassa. Aikuiskasvatus. Luettavissa: <https://journal.fi/aikuiskasvatus/article/view/96934>. Luettu: 10.10.2023.

Ammattikorkeakouluun. 2023a. AMK- valintakoe, syksy 2023. Luettavissa: <https://www.ammattikorkeakouluun.fi/amk-valintakoe-syksyn-2023-yhteishaku/>. Luettu: 15.9.2023.

Ammattikorkeakouluun. 2023b. Todistusvalinta. Luettavissa: <https://www.ammattikorkeakouluun.fi/amk-valintakoe-syksyn-2023-yhteishaku/>. Luettu: 20.9.2023.

Anttila, V. 2023. Koronavirus. Duodecim. Luettavissa: <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk01257>. Luettu: 17.10.2023.

Chandigarh Group of Colleges. s.a. What is student exchange program and how does it work? Luettavissa: <https://www.cgc.edu.in/blog/what-is-a-student-exchange-program-and-how-does-it-work>. Luettu: 20.9.2023.

Cherry, K. 2023. The Psychology of personality development. Luettavissa: <https://www.verywellmind.com/personality-development-2795425>. Luettu: 15.9.2023.

Communication theory. Language Barriers in Communication. Luettavissa: <https://www.communicationtheory.org/language-barriers-in-communication/>. Luettu: 18.9.2023.

Eteläpelto, A., Collin, K & Saarinen, J. 2007. Työ, identiteetti ja oppiminen. WSOY oppimateriaalit. Helsinki.

European Commission. s.a. a. What is Erasmus+? Luettavissa: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/fi/about-erasmus/what-is-erasmus>. Luettu: 18.10.2023.

European Commission. s.a. b. Studying abroad. Luettavissa: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/fi/opportunities/opportunities-for-individuals/students/studying-abroad>. Luettu: 18.10.2023.

Golb, M. 2022. What is globalization? Peterson institute for international economics. Luettavissa: <https://www.piie.com/microsites/globalization/what-is-globalization>. Luettu: 15.9.2023.

Haaga-Helia. 2023a. Opiskele restonomiksi Haaga-Heliassa. Luettavissa: <https://www.studentum.fi/koulutushaku/restonomikoulutus>. Luettu: 15.9.2023.

Haaga-Helia. 2023b. Restonomi (AMK), matkailun- ja tapahtuma-ala, päivätoteutus, Porvoo. Luettavissa: <https://www.haaga-helia.fi/fi/restonomi-amk-matkailu-ja-tapahtuma-ala-paivatoteutus-porvoo>. Luettu: 20.9.2023.

Haaga-Helia. 2023c. Restonomi (AMK), majoitus-, ravintola- ja matkailuliiketoiminta, päivätoteutus, Haaga. Luettavissa: <https://www.haaga-helia.fi/fi/restonomi-amk-majoitus-ravintola-ja-matkailuliiketoiminta-paivatoteutus-helsinki>. Luettu: 27.10.2023.

Haaga-Helia. 2023d. Porvoon kampus. Luettavissa: <https://www.haaga-helia.fi/fi/yhteystiedot/porvoon-kampus>. Luettu 15.9.2023.

Haaga-Helia. 2023e. Haagan kampus. Luettavissa: <https://www.haaga-helia.fi/fi/yhteystiedot/haagan-kampus>. Luettu: 15.9.2023.

Haaga-Helia. 2023f. Hakeminen opiskelijavaihtoon. Luettavissa: <https://www.haaga-helia.fi/fi/opiskelu/hakeminen-opiskelijavaihtoon>. Luettu: 15.9.2023.

Haaga-Helia. 2023g. Student Exchange 2023-24 – General Information. Luettavissa: <https://www.haaga-helia.fi/sites/default/files/file/2023-01/Student%20Exchange%202023-24%20-%20General%20Information.pdf>. Luettu: 21.9.2023.

Hannila, P & Kyngäs, P. 2008. Teemahaastattelu laadullisessa tutkimuksessa. Luettavissa: <https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/38214/stadia-1210852529-2.pdf?sequence=1&isallowed=y>. Luettu: 15.10.2023.

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. Kvantitatiivinen tutkimus. Luettavissa: <http://www.tilastollinentutkimus.fi/1.TUTKIMUSTUKI/KvantitatiivinenTutkimus.pdf>. Luettu: 10.11.2023.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2022. Tutkimushaastattelu – teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Gaudamus. Helsinki. E-kirja.

Hubara, C. 16.3.2021. Tulevaisuuden identiteetit – Perttu Pölönen. Tosi asiassa -podcast. Kuunneltavissa: <https://www.supla.fi/episode/7bac171d-e6ef-4662-a593-fdb06e9044a8>. Kuunneltu: 10.9.2023.

Hyypä, M. 2021. Kulttuuri ja terveys. Duodecim. Luettavissa: <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk01283>. Luettu: 20.9.2023.

Jaakkola, S. & Grym, A. 9.6.2020. Matkailun sosiaaliset ja kulttuurilliset vaikutukset. Valpas. Luettavissa: <https://valpas.media/artikkelit/yhteisot-ja-kulttuurit/matkailun-sosiaaliset-kulttuuriset-vaikutukset/>. Luettu 25.10.2023.

Kallio, A. 2022. Korkeakoulujen opiskelijaliikkuvuus on elpynyt koronan jäljiltä – yhä harvempi vaihtoon lähtijä opiskelee ammattikorkeakoulussa. Luettavissa: <https://www.oph.fi/fi/uutiset/2022/korkeakoulujen-opiskelijaliikkuvuus-elpynyt-koronan-jaljilta-yha-harvempi-vaihtoon>. Luettu: 15.9.2023.

Koppa -Jyväskylän Yliopisto. 2015. Määrällinen tutkimus. Luettavissa: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/maarallinen-tutkimus>. Luettu: 15.11.2023.

Keystone Education Group. 2019. Vaihto-opiskelu. Luettavissa: [https://www.opiskeleulko-mailla.fi/vaihto-opiskelu-5843](https://www.opiskeleulko-<u>mailla</u>.fi/vaihto-opiskelu-5843). Luettu: 2.9.2023.

Littlejohn, S. & Foss, K. 2010. Theories of Human Communication. 10. painos. Waveland Press. Illinois.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry. 2023a. Matkailun merkitys kansantaloudelle. Luettavissa: <https://www.mara.fi/toimiala/alan-merkitys-kansantaloudelle.html>. Luettu: 10.10.2023.

Nyyti Ry. s.a. Persoonallisuus. Luettavissa: <https://www.nyyti.fi/opiskelijoille/opi-elamantaitoa/persoonallisuus/>. Luettu: 25.10.2023.

Opetushallitus. 2023a. Mitkä ovat Erasmus+ -ohjelman toiminnot? Luettavissa: <https://www.oph.fi/fi/ohjelmat/mitka-ovat-erasmus-ohjelman-toiminnot>. Luettu: 18.10.2023.

Opetushallitus. 2023b. Mikä on Erasmus+ ohjelma? Luettavissa: <https://www.oph.fi/fi/ohjelmat/mika-erasmus-ohjelma>. Luettu: 18.10.2023

Opetushallitus. 2023c. Tilastoja korkeakouluopiskelijoiden ulkomaanvaihdosta. Luettavissa: <https://www.oph.fi/fi/tilastot/tilastoja-korkeakouluopiskelijoiden-ulkomaanjaksoista>. Luettu: 5.9.2023.

Opetushallitus. 2023d. Mitä kulttuurilla tarkoitetaan? Luettavissa: <https://www.oph.fi/fi/opettajat-jakavattajat/mita-kulttuurilla-tarkoitetaan>. Luettu: 5.9.2023.

Opetushallitus. 2020. Yhä harvempi lähtee opiskelijavaihtoon – miten suunta käännetään nousuun? Luettavissa: <https://www.oph.fi/fi/tilastot/tilastoja-korkeakouluopiskelijoiden-ulkomaanjaksoista>. Luettu: 10.9.2023.

Opetushallitus. s.a. Korkeakoulutus. Luettavissa: <https://www.maailmalle.net/vaihdot/korkeakoulutus>. Luettu: 1.9.2023.

Restonomiliitto Sure s.a. Mikä on restonomi? Luettavissa: <https://www.sure.fi/restonomiksi/mik%C3%A4-on-restonomi>. Luettu: 24.9.2023.

Rosengren, K. 2000. Communication: An Introduction. SAGE Publications. London.

Saari, J. & Koskinen, H. & Attila, H. & Sarén, N. 30.9.2020. Eurostudent – VII Opiskelijatutkimus 2019. Opetus ja kulttuuriministeriö julkaisuja 2020:25. Valtioneuvosto. Elektroninen tietoaaineisto. Luettavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162449/OKM_2020_25.pdf?sequence=4&isAllowed=y. Luettu: 30.5.2023.

Simon Fraser University. Stages and symptoms of culture shock. Luettavissa: <https://www.sfu.ca/students/isap/explore/culture/stages-symptoms-culture-shock.html>. Luettu: 25.9.2023.

Studentum. s.a. Restonomikoulutus. Luettavissa: <https://www.studentum.fi/koulutushaku/restonomikoulutus>. Luettu: 10.9.2023.

SurveyMonkey s.a. The difference between quantitative vs. qualitative research. Luettavissa: <https://www.surveymonkey.com/mp/quantitative-vs-qualitative-research/>. Luettu: 15.10.2023.

The Culture Factor Group s.a. What do we mean by culture? Luettavissa: <https://news.hofstede-insights.com/news/what-do-we-mean-by-culture>. Luettu: 17.11.2023.

Työ- ja elinkeinoministeriö. s.a. a. Matkailun talousvaikeudet. Luettavissa: <https://tem.fi/matkailulukuina>. Luettu: 20.10.2023.

Työ- ja elinkeinoministeriö. s.a. b. Matkailun työllisyys. Luettavissa: <https://tem.fi/matkailun-tyollisyys>. Luettu: 20.10.2023.

Vernerit. 2014. Identiteetti, minäkuva ja itsetunto. Luettavissa: <https://verneri.net/yleis/identiteetti-minakuva-ja-itsetunto>. Luettu: 5.9.2023.

Vilpas, P. s.a. Kvantitatiivinen tutkimus. Luettavissa: https://hnmoodle.haaga-helia.fi/pluginfile.php/2784489/mod_resource/content/1/m%C3%A4%C3%A4r%C3%A4llisetmenetelm%C3%A4t.pdf. Luettu: 09.05.2023.

Liitteet

Liite 1. Haastattelu runko

1. Identiteetti ja minäkuva

- Kuinka identiteettisi ja minäkuvasi ovat muuttuneet tai vahvistuneet vaihdon myötä?
- Koetko muuttuneen vaihdon aikana ihmisenä? - Jos kyllä, millä tavalla?
- Millaisia uusia taitoja koet hankkineesi / saaneen vaihdon aikana?
- Oletko huomannut muutoksia itsetunnossasi tai itsevarmuudessasi vaihdon aikana?

2. Kommunikaatio, kieli ja kulttuurillinen osaaminen

- Onko opiskelijavaihto vaikuttanut kielitaitoosi?
- Miten kirjottaminen, sähköinen kommunikointi?
- Millaisia haasteita olet kohdannut kommunikoinnissa vaihtomaassasi?
- Onko vaihto vaikuttanut siihen, miten suhtaudut eri kulttuureihin ja ihmisiin tänä päivänä?
- Millaisia kokemuksia tai neuvoja olet saanut opiskelumaan paikallisilta?
- Historia, arvot, normit, käytännöt
- Oliko jotain negatiivista vaihdon aikana?

3. Työllistyminen ja urakehitys

- Kuinka vaihto on vaikuttanut opintoihisi?
- Onko vaihto laajentanut näkemystäsi matkailualan opinnoista?
- Onko vaihto vaikuttanut tulevaisuuden suunnitelmiisi, jatko-opintoihin?
- Entäpä uraan / työllistymiseen? – kerrotko hakemuksessa vaihdosta?

- Mitä neuvoja antaisit opiskelijalle, joka harkitsee vaihtoon lähtemistä?